

CSEPPES
Ejtel
KIALÓI
SI
ELCIZ
Egy
le
Nagy
Egy óra.

618

Dr. Ramaseter Róbert
I. Diszter 2. lte. 8.
Budapest

X évfolyam 92. szám

1929 Április 21 Vasárnap
1689 év Niszán 11

Ara 5 lej

Geudeot

KELELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

A lázadó adós

Tíz év óta Németországot az adósok börtönbe zárva tartják a győző hatalmak. Forradalmak és ellenforradalmak változásai között már többször lázadt fel a gazdasági bilincsekbe vert ország a reá súlyosító itélet ellen. Diplomatai mesolygásai és üres békefrázisok átmenetileg enyhíteni próbálták az adósok börtönébe rabjának keserűségét, megragytatták előtte a szabadulás lehetőségét, de azért a bilincs bilincs maradt és lassan-lassan véresre sebezte Németország testét és lelkét.

A Dawes-féle tervezet létrehozása, a Ruhr-vidék megszállásának megszüntetése: átmenetileg tényleges enyhítést jelentettek Németország számára, amelyek gazdasági élete egyidőben hihetetlen felvirágzásnak indult, de amely felvirágzás lényegében csak egy lábbadozó beteg életmegnyilvánulása volt. A törhetetlen német szorgalom, a német társadalom, osztályharcai ellenére is, szinte szétrobbantathatatlannak látszó kohéziója a munkának és a technikai haladásnak olyan káprázatos iramát teremtette meg, amely hitelezőiben azt az illuziót kellette, hogy Németország most már valóságos eldorado, amelynek lefolyása a legmagasabbrendű feladatok közé tartozik.

A rabtartóknak ezen mentalitása hozta össze azt a jövételi konferenciát is, amely most Párisban kudarcra végződött. Kudarcra, mert a mindeztideig engedelmes, türelmes, a megalkuvó diplomácia eszközeivel operáló Németország ezúttal végre hajtott nyílt színe előtt lázadt fel, kijelentve, hogy nincs módjában azokat a hihetetlen terheket viselnie, amelyeket jövételi fejében újra rá akarnak kényszeríteni. Az adósok börtönében szülő rab tehát nyíltan revoltált és ez a lázadás éppen olyan döntő jelentőségű szimptomája a mai Európának, mint egy másik kortársi konferencián az orosz delegátus leszerelési javaslatának nyílt elvetése.

A kísértet, mely egyre feketébben imbolyog Európa népei sorsának nyomában: az új világháború kísértete a két sikertelen konferencia tényével megnőtt, sőt szinte gigantikussá magasodott. A nagyhatalmak végre színt vallottak s Európa nyomorba taszított, kínzó tömegei előtt nyíltan bebizonyították hogy pacifista szövegeik mögött egyetlen valószínűség húzódik meg, — az arzenálok valószínűsége, amelyekben nemzedékeket egyetlen bombával elpusztító mérgezőgázok és hadirepülőgépek garmadája vannak felhalmozva.

A jövételi konferencia sikertelensége pedig azt jelenti, hogy a locarnói és Kellogg-paktumok mögött sem húzódik meg egyéb, mint ártatlan malaszt, amelynek álarcá mögött az elnyomás legvaskosabb szándékai tömörülnek. Ma Németország minden osztálya, beleértve egy a kapitalizmus megdöntéséért harcoló proletáriátust, mint magukat a kapitalistákat is, Amerika és a nyugati államok kizsákmányoló nyomását érzik s egyre nyilvánvalóbbá lesz előttük az a tény, hogy egy Amerika, mint Franciaország, egy Anglia, mint a kis győző hatalmak, a német munka és örök együttműködésen kizsákmányolt verejtékéből akarják

fenntartani azokat a hadseregeket, azokat az arzenálokat, amelyeknek katonáit bármelyik pillanatban Németország letiprására vezényelhetik.

S hogy Németország ennek ellenére is „ne tovább”-ot jelentett be a jövételi konferencián, ez arra vall, hogy me-részségét a gazdasági kétségbeesés kényszerítőkai támasztják alá, mert érzik, hogy a hihetetlen magasra csapott jövételi összegek fizetése nemcsak a német nagyipar és technika fejlődésének természetes útját állja el, ben az országban is olyan állapotokat teremthet, mint a nagy összeomlás hónapjaiban, amikor a baloldali proletáriátus elszánt osztály-

harca a barrikádokon, már csaknem problematikusá tette a kapitalista Németország további fennmaradását. Kétségtelen, hogy a németországi baloldali munkásagitáció erős tápot nyert a nyugati imperializmusnak a német jövételi követelésekben megnyilvánuló kíméletlenségében s híveket tud toborozni a maga számára még a mérsékelt polgári elemekben is.

Csak természetes, hogy ilyen gazdasági s a gazdasági helyzetből adódó lélektani hangulat közepette az adósok börtönébe zárt német rab nyílt lázadásba kezd, vabankot játszik, mert hiszen az összeroppanás, vagy a szabadulás kö-

zött kell választania. Lehet, hogy a nyugati hatalmak kényszerítve lesznek ez-uttal a megalkuvásra és Németország győztesen kerül ki lázadásából, de az sem lehetetlen, hogy a kielégítetlené tett éhség valami megdöntő belerug lépésre ragadtatja magát s mint a leszerelési konferencián, úgy most is egészen nyílt színt fog vallani. Ami azt jelenti, hogy egyetlen mozdulattal belerug Locarnóba s a pacifizmusba, hogy a várvárt kamatokat megkaparinthassa.

Hogy ez a lendület hová fog vezetni, ezt megjósolni e pillanatban nem lehet, de bizonyos, hogy nem fog jóhoz vezetni. (s.)

Törvény készül az állampolgároknak a hatósági visszaélésekkel szembeni védelméről

Külön törvény fogja szabályozni a kisebbségi nyelveknek a közigazgatásban való használatát. Kormánybiztost kapnak a mőcök

(Bucuresti-Bukarest, április 20. AsU) Kelet tudósítójától.) Maniu miniszterelnök ma kihallgatáson fogadta Hans Ottó Roth szász kisebbségi képviselőt és kérte megjegyzéseit arról a módoszatokról, ahogy a kormány a kisebbségi kérdést megoldáshoz akarja juttatni. Hans Ottó Roth kijelentette, hogy a közigazgatási reform előzetes tervezete most sem oldja meg a közigazgatásban a kisebbségi nyelvek használatának kérdését.

Az „Adeverul” értesülése szerint Maniu azt a választ adta, hogy a kormány a kisebbségi kérdés egész komplexumát külön törvénytervezetbe foglalja össze és ezt nyilvánosságra hozza, de ami a közigazgatásban a kisebbségi nyelvek használatát illeti, ez sem a közigazgatási reformban, sem pedig a ki-

sebbségek törvénytervezetében nem lesz megoldáshoz juttatva, mert a kormánynak az szándéka, hogy külön törvényben rendezze ezt a kérdést.

Bukarest, április 20. A parlamenti bizottságok a parlamenti szünet alatt elő fogja készíteni az állampolgár védelméről tervezett a hatósági személyek visszaéléseivel szemben, ugyszintén a választójogi reform tervezetét is.

Bukarest, április 20. A kormány elhatározta, hogy a miniszterelnökség mellett kormánybiztosságot létesít a mőcök számára. Előreláthatólag dr. Modovan Valért nevezik ki kormánybiztosnak, akinek állandóan a mőcvidéken kell majd laknia. A kormánybiztosság nemcsak a mőcvidék szociális prob-

lémeit fogja megoldani, hanem utépítésekkel is foglalkozik.

Bukarest, április 20. A „Dimineata” foglalkozik a minisztertanács határozataival, melyekkel megsemmisítették a bukaresti strandfürdő és a mármarosí erdőkitermelő szerződéseit. A lap megállapítja, hogy a kormány a szerződések megsemmisítésével győzelmet aratott maga felett és a közvélemény szavának hatása alatt nemcsak gesztussal beismerte tévedését, amit jövételt a szerződések megsemmisítésével.

A „Dimineata” megállapítja, hogy a Maniu kormány az első, amely nem fojtotta el a sajtó hangját és ha a sajtó jó tanácsokkal szolgál s meg is hallgatja azokat.

A francia lapok szerint a jövételi konferencia csődje után Németország nem számíthat a Rajnavidék gyors kiűritésére

Mindkét részen remélik, hogy még nem hangzott el az utolsó szó

London, április 20. A Reutter távirati iroda közlése szerint irányadó körökben nagyon komolyan tartják a jövételi szakértői konferencia válságát. Ennek ellenére nem adtak fel minden reményt, hogy még nem esett az utolsó szó.

Párisi jelentés szerint a szövetséges és amerikai szakértők tegnap magánmegbeszéléseket folytattak s kiszivárgott hírek szerint hétfőn még egy utolsó kísérletet tesznek arra, hogy hátha lehetséges a holtpontra jutni.

Berlinben sem mondtak le még minden reményről és azt hiszik, hogy Schacht tájékoztatója után megfelelő nyilatkozat tételére készül.

Berlinben tegnap minisztertanács volt, amelyen az általános politikai helyzetet vitatták meg és megbeszélések folytak a jövételi szakértői konferencia továbbfolytatásának lehetőségeiről.

A párisi „Le Temps” mai száma újra éles támadást intéz Schacht ellen, kinek

magatartását vakmerő politikai fogásnak minősíti. A lap szerint Schacht szándékosan szakított akart előidézni. A lap aggodalmát fejezi ki a szakítás várható következményei felett és azt hangoztatja, hogy ezután Németország belátható időn belül nem számíthat a Rajna-vidék időelőtti kiűritésére.

A londoni reggeli lapok annak a reménynek adnak kifejezést, hogy a német delegáció engedékenységre utasítást kap. A tárgyalások megszakítása végzetes következményekkel járhatna egész Európa gazdasági jövőjére.

London, április 20. Több lap párisi tudósítója beszélgetést folytatott Schacht német jövételi fődélegátussal, aki ennek során kijelentette, hogy a német ellenjavaslatoknak nem volt ultimátum-jellegük, mint ahogy a volt szövetségesek memorandumja sem volt részlekről az utolsó szó. Schacht készségét fejezte ki a tárgyalások folytatására és azt

hangoztatta, hogy megegyezéses megoldásra törekszik. A német birodalmi bankelnök kijelentette még, hogy elvárja hogy a szövetséges szakértők válaszlájanak a német ellenjavaslatokra.

Páris, április 20. Az utóbbi 24 óra örvendetes fordulatot hozott a jövételi konferencián. Tegnap még azt hitték, hogy a jövételi ügyében végleges a szakítás, de a japán és az angol delegátusok közvetítésével sikerült a német és francia delegátusok között felmerült ellentéteket eliminálni és azt hiszik, hogy a hétfőn összeülő plenáris ülésen létre fog jöhetni a békés megoldás.

Bukarest, április 20. Londoni pénzügyi körök nagy fontosságot tulajdonítanak Burileanu bankormányzó külföldi utazásának, amely a jövételi konferencia meghiusulásával van kapcsolatban, amelynek az európai pénzpiacra, mely hatása lesz.

Négy művész kollektív kiállítása Kolozsváron

Összetételében ujszerű és az erdélyi kereteken jóval felülemelkedő kiállítás nyílik meg ma a KAC klubhelyiségében, ahol Gallas Nándor szobrászművész Ringler Miklós belsőépítelművész Radó Zsuzsi textilipar-művész és Szolnay Sándor festőművész kollektív kiállítás keretében mutatják be Kolozsvár műértő közönségének legutóbbi műalkotásait legjavát.

A kiállítási helyiség három termének berendezését Ringler Miklós tervezte, igen izéletes és modern kivitelben. Egy sárga és egy fekete szobát, valamint diógyökérből faragott hálósobaberendezést mutat be ez a kétségtelenül tehetséges tervező, akinek sok érzéke van a dekoratív hangulatok keltéséhez. A három szobát Radó Zsuzsi kolozsvári ipar-művész szemrevaló és izéletes kézimunkái díszítik.

Gallas Nándor neve, annak ellenére, hogy a Bánát metropolistana. Temesváron működik, ma már országos viszonylatban is ismeretes. A bukaresti legutóbbi nagytárlaton „Grotteszk tárcsónó” című szoborművével az első díjat nyerte el. Jelenlegi tárlatán tíz alkotását mutatja be, köztük a pályadíjnyertes munkáit is. Gallas Nándor az új ábrázolási iskola igen intelligens és érett reprezentánsa, akinek műveiben a realizmus és a képző művészeti szerkesztés párosul. Kiállított művei közül különösen „Mária”, a „Rözezhordó asszony” és „Az élet forrása” címűek ragadják meg a figyelmet, míg „László” című szobra az anyag és a lírai hangulat szerkesztés harmóniájából alakult ki.

Szolnay Sándor neve ma már a legjobban hangzó a erdélyi piktúrban. Az a megkülönböztetett stílus és elismerés, amely eddigi műveivel szemben is megnyilvánult, újonnan kiállított műveivel szemben csak fokozódott. Színelvű, expresszív lélek jatomásait vetítik elénk a képeken felvillantott formák és arcaik is egy elmélyült művészkedély mélységeiből fakadnak. Most kiállított képei közül különösen „A dekorator”, a „Héverő akt” érdemelnek külön megemlítést, de megragadóak gyermek-portréi, (naroképei és tájképei is.

A rendkívül érdekes és művészi szempontból nagyjelentőségű kiállítás ma délelőtt nyílik meg. Délután öt órakor a közönség számára leadditánt rendeznek a kiállító a művészien berendezett termekben, mely alkalommal Diamand Izó fogja megnyitni ünnepélyesen a kiállítást.

Egy komoly szó a szemüveget viselő közönséghez

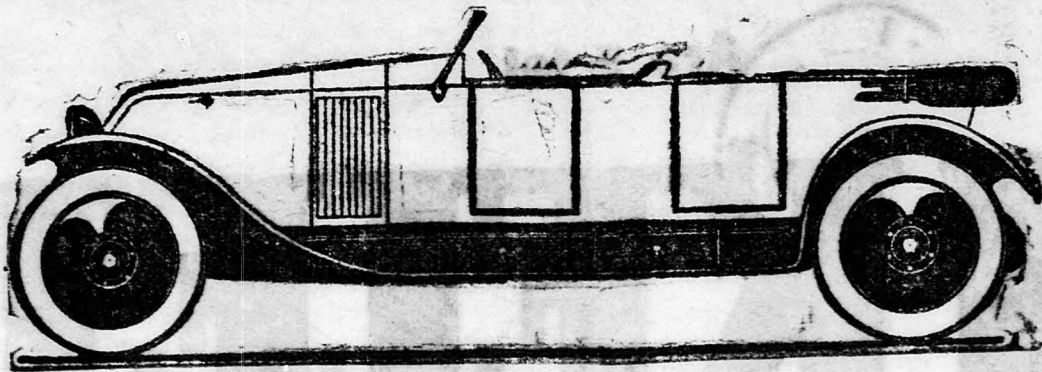
Mindazok, akik születéstől fogva, avagy későbbi külső behatás folytán kénytelenek szemüveget viselni, különös gondot kell fordítani arra, hogy — akár saját maguk választotta, akár orvos által előírt szemüvegük — pontosan fejjükre és arcukhoz találó keretet kapjanak.

Amilyen lényeges, hogy kényes esetekben az üvegeket orvos írja elő, éppoly lényeges azoknak, akik sokat írnak, olvasnak, avagy precíz rajzokat, mechanikai munkát végeznek, hogy a keretet szaklásszerész válassza meg; szükség esetén formálja azt a fejükre és arcukra szerint.

Ezen okok figyelembe vétele indította Kolozsvár alantjegyzett, legrégebbi szaklásszerész céget azon — nyugaton régen bevált rendszer bevezetésére, hogy minden darab — üzletében összeállított szemüveget cégjegyével ellát, a kereten előforduló deformációt, vagy törést 2 éven át díjtalanul végzi és erről írásbeli garanciát vállal.

Azon biztos bizsomban, hogy az intelligens közönség ezen rendszer előnyeit felismeri és értékeli, kérem szíves pártfogásukat.

Kun Mátyás Fia
szaklásszerész
Cluj, Calea Victoriei 12. szám.
Alapítási év 1864

RENAULT

Európa legnagyobb gyára. Autói szoliditás, elegancia és üzemi takarékoság elvein épülnek

TURAKOCSIK:

6/15 HP. 4 henger (Sahara legyőzője)
8/20 HP. 6 henger Monasix (Rally-de Montecarlo nyertese)
15/45 HP. 6 henger Vivasix (Maroccai verseny győztese)

LUXUS TURAKOCSIK:
Monastella 820 HP. 6 henger
Vivastella 1545 HP. 6 henger
Reinastella 4080 HP. 8 henger

Teherautók, autobuszok, autóöntözők, utca-tisztító autók, tűzoltókocsik, szeméthordóautók, benzin lokomotívok, ipari motorok, hajómotorok, repülőgép motorok, mezőgazdasági és vontató traktorok.

Vezérképviselő: GR. CHRISTEA & CO. Societate Anonima de Automobile, BUCUREȘTI, B-dul Bratianu 46.

Helyi képviselő: Aurora Petrolifera Cluj, Calea Regele Ferdina nd 62

Az angol hányászsövetség főtítkára pohárköszöntőt mondott a walesi hercegre

London, április 20. A lordmayer tegnap villásreggelit adott, amelyen részt vett a walesi herceg egy asztalnál ülve Cook-kal, a hányászsövetség főtítkarával. A villásreggeli nagy meglepetése volt, hogy Cook az angol munkásság nevében köszönetet mondott a trónörökösnek a munkás-nyomortanyák meglátogatásáért. A pohárköszöntő beigazolta, hogy az angol trón váromá-

nyosa a munkásság vezetői előtt is népszerű.

Cook főtítkár egyik lapban cikket írt, melyben kifejtette, hogy bár köztársasági érzelmű, a hercegnek a nyomorgók érdekében kifejtett tevékenysége megindította meggyőződésében. Cook örömeinek adott kifejezést a cikkben, hogy a trónörökös a trón és a nép között megtalálta a kapcsolatot.

Miképen vehetjük igénybe a Budapesti Nemzetközi Vásár utazási és vízumkedvezményeit?

Május 4-én nyílik meg az idei Budapesti Nemzetközi Vásár, amely az eddig beérkezett hírek szerint minden tekintetben lényegesen túl fogja haladni az előző évi vásárok sikerét. A Budapesti Nemzetközi Vásár ezuttal nemcsak a kiállítóinak száma és a kiállítás területe, hanem a

bemutatásra kerülő áruk minősége és gazdag változata tekintetében is nagy arányú fejlődést mutat. Legjobban igazolja ezt az a tény, hogy ez évben a számos külföldi kiállító mellett, a magyar gyártóipar is reprezentatív cégekkel vokal fel. Ez magyarázza meg azt az a

nagy érdeklődést is, amely ebben az évben a Budapesti Nemzetközi Vásár iránt mindenhol és így többek között a román ipari és kereskedelmi körök részéről is megnyilvánul.

Szükségcsanak látjuk ezért, hogy a május 4-13. között a vásár látogatására induló nagyszámú közönség figyelmét felhívjuk arra a számos utazási és egyéb kedvezményre, amelyet — tekintettel a vásárintézmény közhasznú fontosságára — nemcsak a magyar, hanem az illetékes román hatóságok is engedélyeztek.

A kedvezményeket a vásár látogatói csak a vásárigazolvány felmutatása alapján vehetik igénybe. A vásárigazolvány a vásár tb. képviselőjénél, Kolozsváron a Kereskedelmi és Iparkamaránál 120 lei befizetése ellenében váltható meg. A vásárigazolvány állandó belépőjegy a vásár területére is. Tulajdonosa kérheti, hogy Budapesten már előre gondoskodjanak igényének megfelelő szállásról. A vásárigazolvány felmutatója vízum nélkül léphet át a magyar határt. A vízumot a vásár területén szolgáltatják ki, utólag az eredeti díj egyharmad árán. A vásárigazolvány alapján az utazó közönség a román vasutakon a visszautazásnál érvénybe lévő 50%-os jegykedvezményt vehet igénybe. A magyar vasutak valmint a dunai személyszállító hajózárok pedig megadják ezt az 50 %-os utazási kedvezményt külön-külön egy a Budapestre, mint az onnan való visszautazásra is. Különösen figyelembe ajánljuk olvasóinknak még, hogy a Románia területéről induló közönség a Budapestre való utazásnál teljes áru jegyet váltson Budapestig. A vásárigazolványt az eredeti indulási állomásonál le kell bélyegeztetni. A visszautazásnál a Budapesten a vásár területén is újabb lebélyegeztetett vásárigazolvány, és a felutazásnál váltott teljes áru jegyet mutatjuk fel, mert a román vasutak csak ezen igazolások alapján adják meg a visszautazásnál engedélyezett 50%-os menetdíjkedvezményt.

Borzalmas családirtást viit véghez egy budapesti elmebeteg fürdőmester

Budapest, április 20. Borzalmas családirtást hajtott végre ma reggel a Kacsauca 35 számú házban egy a Lipótmazőről nemrég „gyógyultán” elbocsátott elmebeteg. Berényi József, a Lukácsfürdő volt fürdőmesterén ma újra erővel elmebaja, lerohant lakásából a pincébe, ahonnan egy régi lovassági karabéllyal tért vissza. Az örült lelőtte huszonkétéves Gyula nevű fiát, aki rögtön holtan rogyott össze, ezután a másik szobában levő alvó feleségére fogta a fegyvert s öt életveszélyesen megsebesítette. Berényi ezután folytonos lövöldözés közben végigrohant a Kacsauca utcán és a Szász Károly utcán s nem merészenki feltartóztatni. Végül is egy Zsuzs Imre nevű soffőr autójával utólért és sikerült ártalmatlanná tennie. Az aszszonyt beszállították a kórházba, ahol most a halálal vívódik. Berényit a főkapitányságra vitték.

Hirneves orvosok

által ajánlott csodás hatással bíró
gyógyszap,

különösen közsvény, reuma, idegsokk
isiásban szenvedők áldása. Házilag
alkalmazható. Kapható:

Bernát gyógyiszapfürdő Marghita
jud. Bihar.

Prospektus ingyen. Fürdőtulajdonosok
nagy kedvezmény.

Hirdessen az Uj Keletben

Férfiöltönyöket speciálisan tisztít „Unió” kelmefestőgyár Cluj.

Nem kell többé visszatartanunk magunkat

Reumatizmusában szenvedő emberek számára rettentőes kin, hogy reumájuk, vesebajuk, ischiaszuk vagy vértódlásuk mellett még könnytelen lemondani a jó és kellemes étkezésiől. Nem szabad étvágygerjesztő ételeket enniük: húsfelet, fűszereket, virsli, borokot, likőröket és nem szabad dohányozniok.

Hogy az ember a nem tudatosan komolyan megtartott diéta következményeit elhárítsa, feljelenül szükséges, hogy hozzásegítse a szervezetét a húgyzás idejé el. Ezért időnként minden év vavévolg a tulságosan gazdag táplálkozás idejé el. Ezért időnként minden évszak elején Urodonalat kell magához venni, amely a vesét és a hólyag működését normalizálja, hogy ezáltal megszűnjenek azok a reumatikus rohamok, amelyek éveként minden körülmények között jelentkezni szoktak.

Az Urodonal voltaképpen biztosító szerepe a szervezetnek, amely túl van terhelve a táplálkozás révén.

Megjelent az

„Uj Lakbértörvény”

Dr. Szeghő Imre ügyvéd magyarázataival. **Ára 30 lei Lepagenál Kvár.**

Szezon június 1-től szeptember 30-ig.

BAILE GOVORA

Jódos és kénes ásványvizek, ajánlatok krónikus reuma, érelmeszesedés, vérbaj, bőrbetegségek, ércsomó ellen. **Fizioterapie.** Inhaláció, pulverizáció, sürtített levegő reichenhall mintára, szénsavas fürdők, elektromos fürdők, diathermia, Roentgen ultraviola sugarak.

HOTEL PALACE

modern kényelemmel berendezve.

BAILE CALMANEȘTI-CACIULATA

Kénes ásványvizek. Purgatív ivóvizek, ajánlatosak reuma, vérszegénység, főtájás stb. esetén.

Fizioterapie és hidroterapia, inhaláció, pulverizáció, diathermia, iszap fürdők, szénsavas fürdők, Röntgen ultraviola sugarak.

Nagy szálloda modern kényelemmel berendezve.

Patakfürdő, homokfürdő az Oltnál.

Caciulata rádióaktív kénes ásványvíz, felülmulthatatlan vese- és májbajok, húgykövek, és izületi csuszkezelésénél.

Júniusban és szeptemberben mérsékelt árak a fürdőkben és szállodákban. Információkkal szolgál az igazgatóság:

Sec. Govora Calimanești

BUCUREȘTI, I.

Str. Brezoianu 44.

Uj koronatanuja akadt a két év előtti szenzációs gyergyószentmiklósi gyilkosságnak

A „Curentul” szerint mégis a vendéglős gyilkolta meg és rabolta ki az ismeretlen marhakereskedőt

(Cluj-Kolozsvár, április 20. Az Uj Kelet tud.) 1926 őszén rejtélyes gyilkosság történt Gyergyószentmiklóson. A hatóságok nem tudták elfogni az igaz tettet és a bűnügy máig is rejtély maradt. Az egyik bukaresti lap most érdekes cikkben írja le a gyergyószentmiklósi rejtélyes ügy részleteit.

Eszerint az elmúlt év augusztusában a gyergyószentmiklósi rendőrség egy névtelen levélből értesült arról, hogy 1927 őszén mérgezés útján meggyilkoltak egy erdélyi marhakereskedőt, akit azután eltiintettek. A névtelen feljelentés szerint a gyilkosságot Blénesi Ágoston, az ipartestület vendéglőjének a tulajdonosa követte el, aki az áldozatná lévő hatszáz ezer lejt elrabolta, majd a éjszaka leple alatt Pál Sándor mészáros vágóhídi kocsiján áldozatát elszállította. A feljelentés többek között egy pincérnő nevét is felemlíti és egy másik vendéglős, alkalmazott nevét, akik tanui voltak a borzalmas bűnténynek.

A rendőrség azonnal megkezdte a vizsgálatot, kihallgatta a két nőt és másokat, akiket a feljelentés mint bűntársakat sorolt fel.

Mi történt a rejtélyes éjszakán

Béga Vilma, a vendéglős alkalmazott. nője, beismerte, hogy azon az éjszakán amikor az állítólagos bűntény történt tényleg kapott Blénesitől négyszáz lejt de főnöke ezt az összeget később levonta a fizetéséből. Ennél sokkal szenzációsabb a pincérnőnek, Deák Krisztinának vallomása, aki a következőket mondotta:

— 1927 őszén pincérleány voltam az ipartestület vendéglőjében, amelynek Blénesi volt a tulajdonosa. A gyergyószentmiklósi őszi vásár alkalmával főnököm egy jömegjelenésű fiatal, hatalmas termetű, szőke erdélyi román marhakereskedő társaságában állított be a vendéglőbe. Mindketten leültek és estig ittak együtt, közben a marhakereskedőnek több alkalommal jött be a vendéglőbe, akiknek ez nagyobb összeget adott át. Ő azonban továbbra is együtt maradt Blénesivel. Egyideig én, meg a többi kiszolgálóleányok, majd a vendéglősné szolgáltuk ki, de estefelé a főnököm felszólította, hogy kövesse őt az ipartestület irodájába, ahol diszkrétben folytathatják a mulatozást. A marhakereskedő elfogadta Blénesi ajánlatát és megparancsolta, hogy ezentul csak a felesége szolgálja ki őket. A vendég azonban inkább érdeklődött irántam és ezért többször magához hivatott. Nyolc óra felé vacsoráztak. Ezalatt Blénesi bejött a konyhába és szemünk láttára elkért a feleségétől egy kis üvegesét, amelyben mérég volt és a feleségének a következőket mondotta:

— Ebből kellett volna innod, s akkor biztosan megdögöltél volna. Ezzel feleségének egy hónappal azelőtt elkövetett öngyilkossági kísérletére célozott.

A titokzatos mérgezés

Az üvegesével Blénesi belépett az ipartestület irodájába, majd később, amikor a teljesen lerészegedett marhakereskedő valamért kiment, Blénesi a mérget beleöntötte poharába, majd amikor visszajött, kecsintottak és a szerencsétlen felhajtotta a pohár tartalmát. Nemsokára a feje ráesett az asztalra és meghalt. Blénesi csak erre várt. Felesége segítségével minden pénzügyi kifosztották, miután azt hitték, hogy senki nem figyeli őket s egymasközött jövő terveikről beszéltek. Este tíz óra tájban lehetett. Főnököm eltávozott, majd később Pál Sándor vágóhídi kocsiával

jött vissza és behajtatott vele a vendéglős udvarára. Ekkor nagykegyesen nekem ötszáz lejt, Béga Vilmanak pedig négyszáz lejt adott át borralalól, amiért jól szolgáltuk ki az ő barátját, aki elfáradt és elaludt és ezért felhasználja ezt az alkalmat, hogy kocsin hazaszállítsa. Nem engedte azonban meg nekünk, hogy közeledjünk. A kocsi szénát rakott és így szállította el felesége segítségével a halott marhakereskedőt. Áldozatát betakarta egy pokróccal és úgy nézett ki az egész menet, mint hogyha Blénesi, aki különösen mészáros is volt, húst szállítana valamelyik szomszéd faluba.

— Többen jelentek meg a marhakereskedő emberei közül, akik Blénesitől gadjuk iránt érdeklődtek, de Blénesi azonban kérdéseikre azt válaszolta hogy eltávozott, de nem tudja, hogy hová. Nemsokkal ezután Blénesi és felesége beszélgetéséből megtudta hogy az elrabolt hatszáz ezer lejt egy részét bankba helyezték el, adósságokat fizettek ki és ruhákat vásároltak.

A bukaresti lap véleménye szerint Béga Vilma zavaros vallomása teljesen kiegészíti Deák Krisztina kategorikus vallomását. Blénesit annakidején letartóztatták, de kaució alapján szabadlábra helyezték. Ezután többször halálos fenyegetésekkel ijesztette a gyilkosság két szenttanuját, ha netalan elárulnák.

Uj koronatanu akadt?

A vizsgálat tovább folyt, a hatóságok azonban nem tudták megállapítani az áldozat személyazonosságát. Közben Deák Krisztina, Blénesi terrorjától félve, eltiint Gyergyószentmiklósról. Néhány nappal ezelőtt azonban megjelent egy Muresan nevű sármási lakos Gyergyószentmiklóson aki Pál Sándor vendéglőjében több személy előtt hangoztatta, hogy Blénesi gyilkos és hogy Deák Krisz

tina vallomása mindenben megfelel a vallomásnak. Muresan szerint a szerencsétlen marhakereskedő az ő barátja volt. Marccinak hívják és a torda-aranyosmezei Campeni községből való. Marccin a gyergyószentmiklósi őszi vásár alkalmával tiint el. Együtt voltak, amikor a Blénesi-féle vendéglős irányába indult Őneki azonban másfelé volt dolga. Marccinál akkor hatszáz ezer lejt volt. A szerencsétlen marhakereskedő azonban tiint el, viszont a Campeniben lakó felesége, akivel valóviszonyban volt, azt hiszi, hogy férje Amerikába szökött, ez azonban nem valószínű, mert éppen egy Muresan által neki bemutatott nővel akart újra házasságot kötni. Muresan vallomását alátámasztja az a tény is, hogy a gyergyószentmiklósi rendőrség, valamint a csikmezei ügyészség vizsgálatának megindítása alkalmával, anélkül, hogy Deák Krisztina, aki a feljelentést megtette, megnevezte volna az áldozat nevét, Blénesi megjelent Muresanál és száz ezer lejt ajánlott neki fejáral a feltétellel, hogy senkinek sem szóljon arról, hogy Marccin, amikor tőle elvált, a vendéglősé felé vette útját.

Gyergyószentmiklóson és az egész Székelyföldön szokatlan érdeklődéssel tekintenek a rejtélyes bűnügy fejleményei elé. A súlyos vádakkal illetet Blénesi teljes ártatlanságát hangoztatja és azal védekezik, hogy Deák Krisztina boszszuból tette ellene a feljelentést jóval az állítólagos bűntény elkövetése után, csupán azért, mert a vele fentartott viszonyt megszakította. Most azonban a sármási Muresan nyilatkozata után a szenzációs bűnügy új fordulatot vesz.

Eddig tart a bukaresti „Curentul” cikke, amelynek kétségkívül szenzációs adatait természetesen fentartással közöljük, míg azokat a hivatalos vizsgálat meg nem erősíti.

12.000 vasutas aláírásával memorandumban kérik a miniszterelnököt,

hogy a Taar-panama leleplezőjét delegáltassa a panama-pör tárgyalásán a vasut képviselőjére

(Cluj-Kolozsvár, április 20. Az Uj Kelet tud.) Tegnap számunkban már beszámoltunk arról, hogy a Taar-féle panama ügye a jövő szerdán kerül tárgyalásra s ezalkalommal négyszáz tanu fog felvonulni a bíróság elé.

Mint ismeretes, a nagyarányú panamát dr. Motiu, a kolozsvári vasutigazgatóság jogügyi osztályának volt vezetője robbantotta ki, akit állítólag éppen emiatt helyeztek át Brassóba s később felfüggesztették állásából. Az erdélyi vasutasok körében néhány hónappal ezelőtt mozgalom indult meg dr. Motiu reintegrálása érdekében, amely mindj

ban erősödött. Nemrég Motiu barátai memorandumot készítettek, amelyet tizenkétezer vasutas írt alá és amelyben arra kérték a miniszterelnököt, valamint a közlekedésügyi minisztert, hogy dr. Motiut, ezt a lelkesmeretes és szorgalmas puritán jellemű tisztviselőt helyezték vissza állásába és a Taar-panama tárgyalásán őt delegálják a vasut képviselőjére. A memorandummal tegnap utazott le egy delegáció a fővárosba s különösen a vasutasok körében nagy érdeklődéssel várják a miniszterelnök és a közlekedésügyi miniszter döntését ebben az ügyben.

ACELLEMEZ ÜZLETI

REDŐNYÖKET

Esslingeni ablak faredőnyöket gyártunk és a legolcsóbban szállítunk. — Arajánlattal díjtalanul szolgálunk. —

HALÁSZ TESTVÉREK

ORADEA—NAGYVARAD
Strada Cegalmăneștii 18.

Amerikai mintára férfiöltöny vasalás 15 perc alatt 30 Lei Czinknél, Cluj

Negyedmillió lejjel károsította meg vevőit a Furnica kézimunkaüzlet tulajdonosnője

Bontescunét, az emlékezetes bigámia-per hősnőjét, ma letartóztatta a rendőrség

(Cluj-Kolozsvár, április 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma a kolozsvári rendőrség letartóztatta Bontescunét, akinek különös életforténete sokat foglalkoztatta már az erdélyi sajtót. Bontescuné, lánynevén Kortics Mária, az impériumváltozás után jött Kolozsvárra és itt egy Bontescu nevű bankigazgató vette feleségül. Az igazgató néhány évi házasság után meghalt és Bontescuné szép vagyonnak lett volna örököse. Az igazgató rokonai azonban örökösödési pert indítottak az asszony ellen, akiről bebizonyították, hogy bigámiát követett el. Kortics Mária ugyanis Magyarországon már egyszer férjhez ment és anélkül, hogy első férjétől elvált volna, ment nőül Bontescuhoz.

A kolozsvári törvényszéken éveken keresztül húzódtott a per, mely végül bigámiában büntösnek is találta Bontescunét. Büntetésének letöltése után az asszony kozmunka és rövidáruüzletet nyitott a Deák Ferenc utcában. A Furnica (Hangya) szalon népszerű üzlet lett, a kolozsvári legjobb utiházak állandó vevői megrendelői lettek Bontescunénak, akik jól prosperáló üzletében a szelhamosságok egész sorát volt alkalma elkövennie. A nála elhelyezett bizományi kézimunka mintákat eladta, anélkül, hogy elszámolt volna velük, az elkészítésre beküldött kézimunka mintákat eladta, minden idegen értéket, mely üzletében található volt, zálogba csapott és így jelentékeny összegekkel károsította meg vevőit.

Három nappal ezelőtt számos feljelentés érkezett Bontescuné ellen a kolozsvári rendőrség bünyügyi osztályához. A feljelentés eredményeként Draghiciu rendőrigazgató ma délelőtt letartóztatta az asszonyt, aki azonnal kész volt az elrejtett felhozott vadakat beismerni. Mikor az üzlet szomszédságában híriül adták, hogy a Furnica-szalonné tulajdonosnőjét letartóztatták, a feljelentők valósággal megröszméltek a rendőrségen. Déli 11-től 12-ig tízenkét feljelentés írtott be a rendőrséghez, melyek szerint Bontescuné eddig mintegy 200.000 lejt haragosolt össze az eladott és elzálogosított holmikból. Jellemző, hogy Bontescuné egyik alkal-

malozottjának télikabátjában jelent meg a rendőrségen, mert a sajátját éppen szomszékaton deléltette zálogba. A kabátból viszont kiderült, hogy azt Bontescuné hitelbe vette a Farkas Andor szőrméüzletben. A kabát fejében fedezeti váltót adott, amelyre egy ismert kolozsvári ügyvéd nevét hamisította alá, akivel Bontescunénak hosszú időn keresztül viszonya volt. Az ügyvéd, amikor a váltót felmutatták neki, kijelentette, hogy azt

nem ő írta alá s erre a Farkas Andor cég dr. Metes ügyvédet bízta meg a hamis váltó peresítésével. Pedig, hogy a Metes ügyvédi iroda embere éppen akkor érkezett a feljelentéssel a rendőrségre, amikor a feljelentők egész sora szorongott a bünyügyi osztály irodájában. Bontescunét pedig már át is kísérték az ügyészség fogházába. Kolozsváron az általános ismert asszony letartóztatása érthető feltűnést keltett.

Kenyeret és disznótöppörtyűt találtak a húsvéti cukorban

Nagyváradon aszerelték az aradi gyár húsvéti cukrát

(Oradea-Nagyvárad, április 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nagyvárad zsidóságát egy szokatlannul durva tréfa tartja izgalomban, amelynek szálai az aradi cukorgyárhoz vezetnek. Harmati Márton nagyvárad kerésközü címere tegnap egy láda cukor érkezett az aradi cukorgyártól, amely el volt látva a beszercei ortodox iroda hehser-peosétéjével. Az érnetlen láda felbontása után, kintől meglepetés érte, amennyiben a húsvéti-nak tartott cukor között száraz kenyéret talált. Hasonló leltre bukkant húsvéti küldeményekben özv. Weisz József Kolozsvári-ncsei Jakos, aki ugyanesak egy hehser-peosétékkel ellátott aradi cukorküldeményt kapott. A kockacukor között azonban gondosan becsomagolva disznótöppörtyű volt helyezve.

Ugy Harmati Márton, mint Weisz József azonnal felsiettek Fuchs Benjámint főrabbihoz és megkérdezték hogy mit csinálnak a cukorküldeményvel, amelyet minden valószínűség szerint valaki a gyárban érthetelen körülmények között rossz tréfából, vagy esetleg más akból, használatlanlammá tett. Fuchs Benjámint főrabbi azonnal meg is tette a szükséges intézkedéseket, a cukrot aszerolta és felszólította a beszercei iroda kiküldöttjét aki ugylátszik, nem ellenőrizte kellő gondossággal a cukor gyártását és annak csomagolását, hogy a jövőben telkiisme retesebben és fokozottabb figyelemmel teljesítse kötelességét. A főrabbi egyuttal azt is kijelentette, hogy az aradi gyárnál történt, a zsidó rituálét mélyenséért eset után, a húsvéti cukrot a jövőben más cukorgyárnál fogják beszerezni.

A MATILD-viz

borral keverve a legkellemesebb italt ad.

KÉT ÚJ ANÓDPOTLÓKESZÜLÉK

3002 SZ. TÍPUS   3003 SZ. TÍPUS

Helyettesítse anódtelépét anódpotlókészülékkel, amely egyenesen az erősáramu hálózathól szállít Önnek anódáramot.

60033 típus: kettős anódpotlókészülék 180 Volt-ig és 3 negatív rászélesztéssel, amely 40 Volt-ig változtatható.
3002 típus: 6 kúpnos anódpotlókészülék 180 Volt-ig.
3003 típus: 22 változtatható anódpotlókészülék 150 Volt-ig.
3003 típus: egyenáramú hálózathoz részére.

Minden feszültségben szállítható.

Radio **céljára**

Cserépkályhák

legjobb kivitelekben színekben, modellekben és nagyságban. **Elsőrendű gyári árak.** Kérjen árajánlatot!!! **'Terracotta'** cserépkályha gyári lerakat **Brassó, Vasut-u 3/a**

Pénzmegtakarítás

legbiztosabb módja, ha **üveg, porcellán és zománcozott edény** szükségletét első kézből olcsón beszerzi!

Ausländer

üveg és edényárúházában. Pőüzlet: Cluj, Calea Rogele Ferdinand 67. (Marianummal szemben). Fióküzlet: Piața Mihai Viteazul 37. szám. (Rosenwaig-ház.)

Uj könyvek (Szépirodalom)

Arlen: Ifjú szerelemek	ára 204 lei
Benedek Marcell: Hamlet tanár ur	" 108 "
Anet Claude: A tulsó parton	" 153 "
Cherbuliez: Holdenis Meta	" 102 "
Delmont: Város a tenger alatt	" 190 "
Dekobra: Guruló Vénusz	" 136 "
Erdős René: Pandy György ifjusága	" 104 "
Roland Dorgeles: A szent Louis Hemon: Az ökölvívó	" 136 "
Locke: Uri csavargó	" 170 "
Mathersy Helén (Jön a rozson át" szerzője): Győzelmes Vénusz	" 25 "
Courths Mahler: Szind Dóra	" 68 "
Oppenheim: Kalandorok és milliárdosok	" 25 "
Romain Rolland: Mahatma Gandhi	" 102 "
Sádsi Sándor: Hanna nagy utja	" 119 "
Sardou Victoria: Teodora	" 102 "
Strindberg: Az apa; Pajtások; Julia kisasszony	" 156 "
Wassermann: Alángész	" 256 "

Uj utakon

Markovics Rodion: Szibériai garnizon	ára 160 lei
Páteleogue: Eugeniacsászárno vallomásai	" 160 "
Benoit: Szerelmes ellenségek	" 160 "
Szép Ernő: Jó nő. (Legujabb költemények).	ára 102 lei.

Dosztojevszkij özvegyének emlékiratai

A legértékesebb regényvel vetekednek ezek az írások, amelyekben a nagy orosz író felesége feltárja előttünk Dosztojevszkij mindennapi életét, írói műhelyét és mindent, ami a költő rajongóit érekelheti. Ára két kötetben 408 lei.

Wallace: Erőszak	ára 221 lei
Wallace: A dilettáns gonosztevő	" 153 "
Wallace: A halálangyala	" 163 "

Gárdonyi Géza műveinek gyűjteményes kiadása:

Dávidkáné	ára 136 lei
Falusi verébek	" 136 "
Pöhltyék	" 136 "
Bor	" 102 "
Fehér Anna	" 102 "

Palle: 44 nap alatt a föld körül. (Egy cserkeszúti utazása). Ára 136 lei.

Népszerű tudományos művek:

Mi a Rádió	ára 20 lei
Renan: Evangelium	" 289 "
" Akeresztény egyház	" 272 "
Mencken: A nők védelmében. (Házasság, szerelem stb. előítéletmentes vizsgálása ez a sziporkázóan öleletes könyv).	Ára fűtve 149, kötve 204 lei.
Raul France: Az örök erdő. (Vonzó erdei séták kapcsán az ember és társadalom örök problémáját világítja meg a világhírű tudós).	Ára 170 lei.

Molnár Antal legujabb zenekönyvei:

Zenekultúra	ára 187 lei
Jazz-band	" 119 "

Schidlof: Spanyol nyelvtan

Lingua: Spanyol-magyar szótár	ára 272 lei
Complett spanyol szótár	" 122 "
	" 272 "

Kaphatók az Uj Kelet könyv-osztályában.

Bajuszos színészek

Nem is olyan régen még, ha valahol megjelent egy borotváltarcú férfi, aki nem viselt reverendát, mindenki tudta róla hogy színész.

Ma mindenki borotválkozik. Viszont egyetöb és több színész nő veszt bajuszt, sőt szakállt.

Ez is a film hozta magával. A felvevőkamara lenesége ugyanis könyörtelenül lelepi, különösen a premier plan-oknál a ragasztott szőrzetet. A szinpadl maszk nevelésesen hat a vásznon. Ha a film színész bajuszos, vagy szakállas szerepet kénytelen alakítani, ma már legtöbb szór megnöveszti a felyételek tartamára a kívánt sőrűdizs. A szakáll- és a bajusznövesztés azonban, különösen a kez deti stádiumban meglehetősen utálatos és kellemetlen (ki meggy szívesen egyhetes szakálljal uccára, vagy épen társaságba)? és emiatt mindnagyoobb számmal akadnak színészek, akik az egyszer meghagyott bajuszt nem is borotválják többé le.

Az első mozisínész, aki állandóan saját bajuszával játszott, a feledhetetlen komikus Max Linder volt; elegáns kis angol-bajuszt, amely feltűnően hasonlatossá tette egyébként a pesti kabaré apijához Nagy Endréhez, egész tragikus haláláig változójánul meghagya.

Az amerikai filmsztárok közt egész se reg van, akik állandóan bajusszal játszanak, így például a férfias Roland Colman, a bájos Raymond Griffith, a temperamen fumos Antonio Moreno. A leghíresebb bajuszos színész Douglas Fairbanks azonban már neofita: bajs nélkül lett sztár és csak az utolsó öt-hat évben tért át a bajuszviselőre. Hasonló az eset John Gilbert-rel is, aki első szerepelt szintén csupasz arcjal jászott. Az elegánsan önikus Adolph Menjon ezzel szemben még a hollywoodi kintinból hozta magával híres bajuszt, ahol tudvelevőleg pincér volt, amíg Chaplin fel nem fedezte.

A német filmszínészek között is egyre inkább hódít a bajuszviselő. A leg-utóbb felefedezett Peter Leska amerikai mintára stucozott bajusszával (és sajnos megrövidebbre nyírt tehetséggel) kezdte művészi pályafutását és minden jel szerint nem is akar megválni tőle. A fiatal német férfisztarok közül Werner Fütterer növesztett az utóbbi időben bajuszt, de őt még nem lehet azért végleg besorolni a bajuszos sztárok közé, mert valószínű, hogy le fogja hamarosan vakar tati orra alól az odanött kis szörpamasot. Rosszul áll neki. Willy Fritsch is játszott egy filmet bajusszal, de utána sietve megberetvájkozott. Az átmeneti bajuszosok száma egyébként legió nemcsak Németországban, de Hollywoodban is, ahol például Ramon Novarro és Robert d'Arcy, az intrikus, játszanak hol bajusszal, hol anélkül.

A bajusz legújabb renegátja a ragyogó német karaktersínész, Heinrich George aki éveken keresztül unikum volt abban a tekintetben, hogy egyrészt nemcsak bajuszt, hanem hatalmas szakállt is vi-

selt, másrészt szakállasan-bajuszosan játszott a szinpadon is. Egy jó szerep kedvéért azonban — (Barnowsky rábízta a „Broadway” főszerepét a színházban) — vérző szíve megvált mégis híres „mat-rács”-ától és már szakáll nélkül játszik például a Song-ban, a filmen is.

A bajuszos színészek galériájában két svindler is helyet foglal. Az egyik Charlie Chaplin, akinek világhírű kis bajusz kaja tudvalevően egész közönságes ragasztmány. A másik az újabban film-színészként is mindgyakrabban szereplő

Szöke Szakáll, aki, mióta Magyarországo nkivül él, kibékült a borbélyal és levágatta lengő szöke szakállát, amelyről annakidején, amikor még Gerő Józsefnek hívták és szelid kereskedő volt a Király-uccában, epvezte magát. A szakáll elmúlt, a művészi pseudonym azonban ittmaradt. Németországban nincs is vele semmi baj, ott senki sem tudja, hogy Cöke Cakáll mit jelent. De mi lesz akkor, ha egyszer kedve szoflytan Szöke Szakállnak Budapesten vendégszerepelní? Ezzel a névvel szakáll

Tervezési iroda. Építési iroda.
Külföldi rendeztetési épületek tervezése és elkészítése.
Villák és családi házak,
átalakítási rajzok, költ-égetések készítése. **Fiarik Gyula** építész-mérnök terv zési és építési irodájában **CLUJ, Strada Calvin No. 1.**

nélkül nem léphet fel egy magyar szinpadon. ( ) az egyetlen szakállmigrans a világon...

Ujra véres diákzavargások voltak a spanyol egyetemi városokban

Barcelonában a diákok bevették a jezsuita-kolostor ablaka it

Paris, április 20. Az esti lapok közlései szerint a spanyol egyetemi városokban a főiskolások újabb tüntetéseket rendeztek a kormány ellen. Barcelonában a hallgatók be akartak hatolni az egyetemre, de ebben a szándékukban az egyetem őrizetere kirendelt karhatalom magakadályozta őket. Több ízben tumultusok keletkeztek, melynek során három rendőr és több diák megsérült. Né-

hány újabb letartóztatást eszközöltek. Paris, április 20. A spanyol határról érkező hírek szerint a zavargások tegnap áttértek a salamancai és sargossai egyetemekre. Mindkét helyen összeütközések voltak a karhatalommal. Barcelonában a főiskolai diákság kövvel bevérte a jezsuita kolostor ablakait, majd a rendőrség épülete előtt ren-

dezett tüntetést. Több letartóztatás történt. Madridban általános feltűnést keltet Cabreira, a világhírű fizikusnak a kormányhoz intézett levele, melyben közli, hogy mandátumáról lemond. Cabreira ezt az elhatározását azzal indokolja, hogy nem érti a diktatura szigorú fellépését az egyetemi hallgatóság veszálytelen akcióival szemben.

Trozkij száműzetésében írott első cikkében az intranzigens forradalom bukását jósolja

Konstantinápoly, április 20. Leo Trozkij az orosz forradalom száműzöttje, minthogy a beutazási engedélyt Németországon kívül a norvég kormány is megtagadta, kénytelen Perában élni. A volt népbiztos a Tokatlan szalodából, amelyben lakott, magánlakásba vonult és elhatározta, hogy cikkek írásából fogja fentartani magát és családját.

Első cikke most jelent meg a világsajtóban. Trozkij nem törődik vele, hogy milyen lap adja ki írásait. Megállapodása van egy sajtóügynökséggel, amely polgári lapoknak is eladja ezeket a cikkeket. Az első cikk főlé Trozkij ezt a címet adta: *Hová vezet a szovjet forradalom.* A volt népbiztos a cikk elején elmondja, hogy a világsajtó évek óta teszi fel ezt a kérdést és ebben pillanatban kapcsolatba hozzák a forradalmat az ő száműzetésével. A bolsevizmus ellenfelei azt hiszik, hogy most már következik a tanácsrendszer összeomlása.

— Elismerem, — írja Trozkij — hogy ennek a száműzetésnek nem annyira egyéni, mint inkább politikai jelentősége van, mindazonáltal nem javasolom senkinek sem, hogy ebből azt következtesse, mintha ez a vég kezdetét jelené.

Oroszország bürokratizálódása

Azután Trozkij a forradalom három stádiumára mutat rá. Az első és második orosz forradalom között tizenkét év mult el, a második és harmadik között már csak három hónap. A szovjet forradalom 11 esztendeje alatt is két történetileg jelentős mozzanat volt: Lenin betegsége és a trozkijizmus elleni harc. Ennek a periódusnak a második szakában történt, hogy a szovjet direktórium központi közigazgatása már függetlenítette magát a tömegektől, az állam és a hadsereg teljesen bürokratizálódott, a tömegek és a vezetők közötti távolság egyre nagyobbodott és az államgépezet egyre az „öncél” jellegét ölti magára. A tisztviselőt át van hatva attól a meggyőződéstől, hogy az októberi forradalom tisztára azért történt, hogy a hatalom az ő kezébe összpontosuljon és számára privilegizált helyzetet biztosítson.

Egy kispolgári réteg

Ez a bürokratizálási folyamat együtt ment egy másik sokkal mélyrehatóbb fejlődési jelenséggel. Az új gazdasági politika, a Net egy egészen újfajta kis-

polgárságot tenyészített, a szabad foglalkozások ismét felélenkultek és a falvakban a gazdag paraszt, a kulák ismét nagyranőtt. És épen azért, mert felül-emelkedtek a tömegen, a tisztviselők ezekhez közeledtek és velük elkeveredtek. A tömegek kezdeményező és kritikai szemlélet a bürokrácia már akadálynak tekintette. Az állam gépezete ránehezedt a tömegekre, amelyeknek politikai aktivitása egyre gyöngülöben van. Az utóbbi években a munkások és dolgozó parasztok nagyon gyakran hallhatták a tisztviselőktől és a vagyonos osztályhoz tartozóktól: már nem vagyunk 1918-ban. Másszóval az erőviszonyok a proletariátus kontójára elfolódtak.

Ennek a folyamatnak megfelelően a kormánypárton belül is változásokat idéztek fel. Egy pillanatil sem szabad elfelejteni, hogy a kommunista párt tulnyomó többségének csak ködös fogalma van arról, hogy mi volt a párt az első forradalmi periódus idején, nem is szólva a forradalom előtti időkről. A kommunista párt ma egy milliónál több tagot számlál és ennek 75—80 százaléka csak 1923 után lépett a pártba. Ezen időtől kezdve a párt egy formátlan tömegbe folyt össze, aminek az a hivatása, hogy eszköze legyen a kormánynon lévőnek. A tisztviselők, akik a tömegek fölé lendültek, javarészen konzervatív érzelműek. Az a meggyőződésük, hogy a kormány mindent megtesz, ami az emberi boldogsághoz szükséges és aki ezt vitatja, azt ok az ország ellenségének tekintik. A tisztviselők az ellenzékkel szemben gyűlölettel viseltetnek s azt hivesztelik róla, hogy meg akarják a szovjetrendszert bolygatni, veszélyeztetik az októberi forradalom vívmányait és a permanens forradalom rémét rajzolják az ország népe elé. Ez a konzervatív réteg, amely Stalin legerősebb támasza az ellenzékkel szemben, sokkal inkább hajlik, mint maga Stalin, vagy frakciójának magva a jobboldalra.

Trozkij a monarchia restaurálásáról

Trozkij, ezután összehasonlítást tesz a francia és orosz forradalom között és kihangsúlyozza, hogy a forradalmak sohasem tudták megőrizni azokat a vívmányokat, amiket az első időkben megvalósítottak. Mintán egy osztály vagy párt, vagy egyesek megcsinálták a forradalmat, más osztályok, más pártok és más emberek leszakították a forradalom gyümölcsét. Szovjetország

ban ezt a jelenséget egész határozottan lehetett észlelni. Akik ma uralmon vannak, azok a forradalom első fázisaiban egészen másodrangú szerepet játszottak, sőt kimondott ellenségei voltak a forradalomnak és csak akkor csatlakoztak hozzá, amikor a revolúció már győzelmesen haladt előre. Azoknak az elemeknek és csoportoknak védelmezői, akik ellenségei ugyan a szocializmusnak, de gyöngék ahhoz, hogy ellenforradalmat robbantsanak ki. Ezek az elemek békés uton a polgári társadalom sinjein akarják céljukat elérni.

Cikke végén Trozkij kifejti, hogy a monarchikus reakciótól azért még sem kell tartani és a bonapartizmus nem lehet példája az orosz forradalom utáni fejlődésnek.

BUDAPESTI NEMZETKÖZI VÁSÁR

1929 május 4-13.
A magyar ipar bemutatója.
25-50% utazási kedvezmény.
Számos különcsoport.
Vizummentes határátlépés.
Felvilágosítások és vásárigazolványok kaphatók:
Budapesten a vásárirórában, V. Alkotmány-utca 8. szám.
Cluj: Kereskedelmi és Iparkamara.
Bistrita: Joan Laurentzi, fabricant de pielarie.
Cari Mari: Max Brichta.
Diclosonmartin: Vajda Péter főkönyvelő, valamint a tb. képviselők Arad, Brassó, Targu-Mures, Oradea-Mare és Timisoara városokban.

A CLUJ!
Tacámul ezüstáruháiban
készült minden darab evőeszköz és dísz tárgy ezen gyárjelvel van ellátva.
800-as flomság!
Gyártmányaink minden jobb ékszerüzletben megrendelhetők. — Viszonylatadónk: „TACAMUL” ezüstáruhájr Cluj, Strada N. Iorga II/A
וייר ערשיינען אויס עכטעס זילבער: כל קודש הנוכח אונר אנדערע לייטער אחרונים העלמער, סקדער-שיסמעל אונר ועמליכע די מועללע געגענטערע

prilis 21.
vek
ara 204 lei
108
153
102
190
136
204
187
136
170
25
68
25
102
119
102
156
255
on
ara 160 lei
160
160
ab költsé
vegyé-
afal
gényel ve-
amelyekben
ge feltárja
mindennapi
s mindenf
érdekelheti
18 lei.
ara 221 lei
153
163
műveinek
ása:
ara 136 lei
136
136
102
102
föld körül.
Ára 136 lei.
s művek:
ara 20 lei
289
272
pen. (Házast
tétlenes
zban ötletes
tve 204 lei.
dó. (Vonzó
ember és
ját világitja
Ára 170 lei.
enekönyvei:
ara 187 lei
119
ara 272 lei
122
272
et könyv-
a.

Csend a macedon fronton...

Szofia, április hó végén.

A macedon fronton esend van. A temető esendje, vagy esend a kitörő vihar előtt? Beszűntette volna működését a macedon forradalmi organizáció, ez a hatalmas szerv, amely kíméletlenül halad a kitűzött cél, a szabad egységes macedon állam megteremtése felé?

A macedon forradalmi komité még csak néhány hónap előtt hallatott magáról, amikor Szofia kellős közepén, a „Tzar oszbovódték”, a „felszabadító” ut forgalmas sarkán formális harcban lötte le a nemrég meggyilkolt Protogheroff tábornok híveit. Hatalmas tragédiák játszódtak le a komité ülésein. Protogheroff tábornok, aki a háború után legendás vezére volt a komiténak, megvált tozattá eredeti felelősségét; belátta, meddő a harc, amelyet a független Macedoniáért folytatnak, helyesebb Szerbiával a megegyezés keresni és békés uton biztosítani a macedonoknak mindazokat a megilletéket. De a komité kíméletlenül maradt és nem fogadta el Protogheroff érvelését. Kimondották a tábornokra a halálos ítéletet... Senki nem tudta jobban Protogheroffnál, hogy ez a felebezhetetlen ítélet a biztos halált jelenti, hiszen ne sokkal korábban még ő volt az, aki Panizzat halálra ítélté, azt a Panizzat, akit évekig tartó szívós, elkerekedett harca után lött le a bécsi Operában Menesa Karniseva, a fanatikus macedon forradalmár nő. Es Protogheroff is végrehajtották a halálos ítéletet. Minden testőrsége ellenére is szíven találta a Mictaloff híveinek golyója. De a macedon vörbösszu nem halt meg ki, és megkezdődött a rettenetes harc Protogheroff és Michailoff hívei között. A hegyekben, ahol a forradalmi organizáció fegyveres csapatai táboroznak, egyik harc a másikat követte. A nagy világ csak keveset tudott meg a hegyek között lefolyt tragédiákból. Hányan estek el mindkét részről? Csak a komiték tudják. De a harc nem állott meg a hegyekben, tovább folyt és a szofiai revolverlövészek, az uccsi harc csak egy — egyelőre utolsó — epizódja volt a nagy tragédiának. Utána esend lett. Azóta nem hallani aharcokról, nem estek lövészek. Fáradtak a küzdők, fáradtak Protogheroff hívei, fáradtak a Michailoffisták. De békét nem kötöttek. Csak fegyverszünetet, streika Dele...

Ma Michailoff az ur. Ugyan a komiték ké hivatalos lapos adnak ki, egyet Protogheroff hívei, egyet a Michailofféi, de manár eldöntött tény, hogy Michailoff az erősebb. Hiányzik a másik táborban a legendás főnök, Protogheroff. Amellett pénzük is csak kevesebb van, mint az ellenpartnak, amely ma Bulgáriában a hivatalos organizáció és mely a komiténak juttatott jövedelmek legnagyobb részét kapja. De a Protogheroff. Amel is kapnak pénzt. Hogy honnan, senki sem tudja rajtuk kívül, de kapnak és van ekkor annyit, hogy jassan pendbe hezzák a csapatokat és csöndben készüljenek a nagy leszámolásra, amely csak késik, de előbb-utóbb okvetlenül megtörténik.

A nagy esöndnek még politikai oka is van. A mai miniszterelnök, Liaptscheff, maga is macedon. Azt mondják halgatolagos megegyezés van közte és Michailoff között, hogy mindaddig, amíg a Liaptscheff-kormány van uralkodni, amely a macedon érdekeket ne járulja el semmi Szerbia nyújtotta kedvezményért esend lesz a határokon. Bulgáriának bel- és külpolitikai okokból van szükség a nyugatra. De ha egyszer lemond Liaptscheff és esetleg Tzankoff vené át az uralkodni, újra megindul a harc, megindulnak a betörések szerb területre.

Uj tápot kapot a macedon mozgalom abban a 200.000 macedonban, aki a lau sennei szerződés alapján elhagyta Görögországot és visszavándorolt Bulgáriába. Ok, akiknek el kellett hagyni az ősi földet, hogy Bulgáriában a menekül-

tek keserű kenyerét egyék, a legelkesere dettebb ellenségei Görögországnak, Szerbiának, mindazon államoknak, amelyek Macedonia egy-egy részét bírják. Ok a legodaadóbb hívei a komiténak. 200.000 emberrel szaporodott a macedonok tábora Bulgáriában kétszáz ezer elkeseredett mindegyik elszánt, edzett harcossal, akik nem csak egy eseméért, de volt otthonuk ért szállnak síkra.

A macedon fronton esend van. A szerbek Pirothban a szerb-bolgár tárgyalások alkalmával megpróbálták bizonyos rend szabályokká a esendét biztosítani, meg akarták akadályozni a komité működését.

Az európai luxusvonatok titkai

— Aki nem utazott: nem élt! — ez a mondat az, amire mindenki gondol amikor a hideg tél után a felhők mögül előtör az első napsugár. Utazni! Városokat látni! Idegen embereket! Idegen országot! Más világot! Tanulni! Aki utazik: az tanul...

Minden embert izgat a vágy, szegényt és gazdagot: tanulni, kikerülni a mindennapi élet örök gondjai közül és kényelmesen eltölteni egy pár hetet. Más ég alatt, más emberek között.

Ezt a minden emberben élő vágyat elé gitik ki a luxusvonatok. Mi is az a luxusvonat? Ha matematikustól kérdezi nők est, így felelne:

— A luxusvonat olyan vonat, amelynek kényelme egyenes arányban áll az általa megtett út hosszával.

És akármilyen komplikált is ez az „algebrai képlet”, azt el kell ismerni, hogy: helyes. Mert ezek a luxusvonatok épp azért luxurióz berendezésük, hogy

De elfelejtették, hogy Bulgáriában nem akad, nem akadhat kormány, amely olyan megállapodásokat létesíthetne, amely a macedonokellen szólna. Az a kormány már eleve kimondotta volna saját fejére a halálos ítéletet, és marad mindent a régiában. Egyelőre meg esend van, de lehet, hogy csak azért, mert Liaptscheff van kormányon, de talán csak a tavasz késik, a hó akadályozza meg a komité, hogy kíméletlenül folytassa tovább a nagy harcot, amely tartani fog mindaddig, míg vagy szabad lesz Macedonia, vagy elhull az utolsó macedon is. Ha vannak is belső harcok a komitéban, az organizációkban, az akciónem beszűntet.

Dr. Kovács Jenő.

a hosszu út fáradtságát az utassal elfeledtessék.

Legtöbb luxusvonat természetesen a hosszú utakon közlekedik. Hiszen ezek azok az utak, amelyekre nehezen határozza el magát az ember: többnapos tördöttségre készül el mindenki. Es aztán először felül egy luxusvonatra, kellemesen lepődik meg. Kényelem, kényelem és kényelem veszi körül.

A legismertebb luxusvonat az Orient-expressz, amely Budapest érintésével Páris és Konstantinápoly között immár negyvenhatodik éve közlekedik. Ugyanílyen típusu a Dél-expressz, amely Páris—Bordeaux—Spanyolország között fut. Hasonló vonatok még a Páris—Côte d'Azur és a Calais—Földközi tenger-expressz.

Ugyisolyán minden évben megnyílik egy-egy új luxusvonatjárát, hiszen luxuskoesin utazni ma már — divat. Egyre jobban megkedvelik a publikum.

Nagyságos Asszonyom!

**Örömet szerzünk
olcsó tavaszi
árainkkal!**

***

Olcsó vételeink, elsőrangú összeköttetéseink révén abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy eddig még nem létezett olcsó áron szolgálhassuk kil

**CSAK NÉHÁNY MUTATVÁNY
ÁR ÁLLJON ITTI!**

Fehérmű opálinok minden színben	L	29
Fehérmű vászon mosott vastagszálú	"	29
Mosó delének divatos színekben	"	33
Legjobb minőségű színtartó mosó delének	"	39
I-a angol mosott fehérmű sifon	"	39
Mintás foulard ruháselymek	"	125
Divatújdonások gyapjúdelénekben	"	170
Duplászéles ruháselymek minden színben	"	195

Heller & Molnár

DIVATNAGYÁRUHÁZA, CLU,
Cal. Reg. Ferdinand No. 15. - Vidékre utánvétellel küldünk!

Férfi kalapokat

**fest, tisztít,
formál és vasal**

FEHÉR

Strada Memorandului (volt Unió-u.) 21. Redout.

és így állandóan szaporítani kell a számkat. A pénzügyminisztérium által legjobban megkedvelt luxusvonatokat aztán el is keresztelek. Így tehát a legdivatosabb luxusvonat, amely Páris és Calais között közlekedik, Golden Arrow (Arany Nyíl), Észak csillaga a Páris—Brüsszel—Amsterdam vonat neve és Virág-vonat a Páris—Deauville, a Calais—Lille—Brüsszel és a Boulogne—Vichy között közlekedő expressek szintén luxuskoesik.

A luxusvonatokat természetesen felszerelik mindennel, amire csak szükség lehet az utasnak. A hálókoesi és az étkező koesi a legelmebb atomja ennek a kényelemnek. Ma már a kényelem alfája a Pullmann-koesi is.

Pullmann 1865-ben építette első koesiját, amelyet róla neveztek el. A város ahol építette — Csikágótel husz kilométerre — szintén az ő nevével viseli. A Pullmann-koesi nem más, mint egy vonathoz esatolt szálló. Hatalmas asztalokkal, kényelmes fotókökkel szerelik fel, ott van az étterem is és hozzáesatolják a hálókoesikat.

Amerikában nincsenek olyan luxusvonatok, mint Európában. Egy van csak, amely azonban kényelemben sokkal felülmúlja európai kártársait. Ez a New York—San Francisco között közlekedő Northern-Pacific. Az ut amelyet megtesz, több napot vesz igénybe, tehát több kényelmet is kell adnia. Ad is Az utas aki New Yorkban felszáll, az egész uton úgy érezheti magát, mintha szállodában lenne. Pülkójén kívül rendelkezésre áll a szalon, ahol folyóiratokat, könyveket, újságokat olvashat játéktérmet, a melyben játékszenvedélyének élhet Bar, ahol hűsítő italok várják, rádió a legfrissebb hírekkel. Fürdőszoba állandóan hideg és meleg vízzel, fodrász, dohányzó és ha frisse levegőt akar szívni, az elegáns erkély.

A luxusvonatok közlekednek természetesen a legnagyobb sebességgel. Azért is nevezik expresszvonatnak. Az átlagos sebesség óránként kilenven kilométer, százhusz kilométeres maximummal. A franciaországi expresszvonatok kilenvenyole kilométer átlaggal futnak. Kivétel a Páris—Rouen (83) és a Colmar—Strassburg (80 km.).

Németországban 86 kilométerrel rögtintették le az expresszvonatok átlagos sebességét (Berlin—Hamburg: 287 km 3 óra 20 perc alatt); az Egyesült Államok átlagsebessége 79 km (New York—Csikágó: 1574 km 20 óra alatt); Anglia átlagsebessége 77 km (London—Edinburgh: 635 km 8 óra 15 perc alatt).

Ime, érthető, ha az ember arra gondol, hogy: már csak inkább szállók luxusvonatra. Kényelem, gyorsaság...

Csak egy dolog kell hozzá. De est az utasnak kell hoznia.

— Pénz...

„Lyra” hangszerüzlet

Strada Regina Maria (volt Deák Ferenc-utca) 16. szám
Nagy választék His Masters Voice, Columbia, Polydor, Decca, Homocord, Perfectia gramofonokban és művészi lemezekben. Az összes hangszerek és világmarkás zongorák raktárosa. Eladás havi részletre is. — Zongorahangolást és mindenféle javítást vállal és szakszerűen végez. Nagy választék béber és zsargon lemezeiben

Hirdessen az Uj Keletben

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bántás zsidóság napilapja.

Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.

Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc.

Bukaresti szerkesztőség: Kasztner Rezső, Str. Carol 84.

Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Felhívás az összes sékelbiztosokhoz

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség országos sékelbiztosok a következőkben hívja fel az összes sékelbiztosok és munkatársak figyelmét:

1. A sékelakciót a legnagyobb intenzitással május 15-ig kell mindenütt lefolytatni és az eredménnyel teljesen elszámolni.

2. A világszervezet kifejezett utasítása alapján minden sékelbiztos köteles a sékelből befolyó összegeket folytatólagoan elszámolni. Április 24-ikén, amikor a gyűjtőmunka mindenütt szünetelni fog valamennyi sékelbiztos számolja el az akkori eredményt és a pénzt utalja át a Szövetségnek a Banca Marmaroschi, Blank & Co. kolozsvári fiókjánál levő sékel-számlájára. Ezzel egyidejűleg valamennyi sékelbiztos részletes jelentést küldjön be az akció állásáról és a további munkaprogramról.

3. Az akció lefolytatása nemcsak a csoport, illetve sékelbiztos székhelyén, hanem a környékbeli, hozzátartozó községekben is egyaránt fontos és önkéntlenül megvalósítandó.

4. Peszach-félinappal a sékelgyűjtést a legnagyobb erőfeszítéssel kell folytatni, ugyancsak az ünnep második napjai utáni időben, egészen május 15-ig, amikor az akció lezárul. Május 5-én újabb jelentést kérünk az akció állásáról, a begyűlt összeget pedig hasonlóan át kell utalni.

5. Ott, ahol a kiküldött sékelmennyiség elfogyott, azonnali értesítést kérünk további sékelek elküldésére. Az esetleg el nem adott sékeleket kérjük május 15-ig visszatartani, vagyis az általános elszámolásig senki se küldje vissza a fel nem használt tömböket.

6. A sékelmunka ugyanevezett "Klein-arbeit" és a sikere azon múlik, hogy a sékelgyűjtők ellenőrzése és irányítása minél gyakoribb és precízebb legyen. Ott, ahol rayonokban, utcáknál, vagy községekben történik a sékelgyűjtés, ezt a beosztást szigorúan be kell tartani tehát a gyűjtők egymás rayonját nem zavarhatják.

7. A sékelt nemcsak a családifőnek, hanem a család összes tagjának is meg kell váltani, korra és nemre való tekintet nélkül.

Ma van a Kishitelbank közgyűlése. Ma délután 11 órákor tartja a kolozsvári Kishitelbank és Takarékpénztár közgyűlést a neolog elemi iskola Csele R. u. 52 sz. alatti tanteremben. A közgyűlésen, amely iránt a bank részvényesei körében igen nagy érdeklődés nyilvánul meg, részt vesz Noel Avramovici a Fondation igazgatója, aki különös figyelmet szentelt mindig az erdélyi kishitelintézeteknek.

Bíróság elé kerül a szamosvölgyi vasút visszavásárlásának ügye! Bukarestből jelentik: Előkezelés az a botrány, amely a szamosvölgyi vasút részvényeinek az állam részére történt megvásárlásával kapcsolatban tört ki. A fővárosi lapok Raileanu közlekedésügyi államtitkár párti panamavádakkal illették, ami miatt Raileanu el is hagyta állását. Madgearu ideiglenes közlekedésügyi miniszter ma magához rendelte Raileanút, hogy adjon számot arról az ügyről. Egyes verziók szerint a szamosvölgyi ügy a közeli napokban könnyen bűnügyi utra terelődhetik.

Zsidó jazzmotívumokon fognak balletet táncolni Kolozsvár urileányai az Uj Kelet Kamaratestélyén

Az Uj Kelet április 27-iki kamaratestélye egyik legnagyobb meglepetésnek tarthatja azt a számát, amelyben zsidó népdalokból átírt jazz muzikára zsidó jazzballetet fognak lejteni Kolozsvár legismertebb urileányai. A legnépszerűbb zsidó népdalokat írta át ebből az alkalomból jazzra dr. Bródy Miklós, a Román Opera karnagya és Váradi Ilonka, a kiváló táncművésznő külön koreografiai szempontok szerint tanítja be a zsidó jazz táncot.

A jazz eredeti motívumai tulajdonké-

pen keletre származnak és a zsidó zenében számos olyan elem van, amely a jazz tulajdonságait is magán viseli. A tánc koreográfiája is a különös zsidó szempontokra volt figyelemmel és sikerült elérni azt, hogy a zsidó jazz-zene és a zsidó jazz-tánc rendkívül lebilincselő összehatást gyakoroljon.

A város urileányai a legnagyobb ambícióval készülnek az Uj Kelet Kamaratestélyének erre a látványos műsor-számára. A jazz-zenekart dr. Bródy Miklós, az Opera karnagya dirigálja.

Értesítés. Az aut. orth. izraelita hitközségnek Str. Dubalariilor (Linár-u.) 3. sz. a. ujonnan épült gőz- és kádfűrdője 1. hó 24-én, szerdán reggel 7 órától kezdve áll rendelkezésére a t. községének, é. p. a gőzszifony férfiaknak, a kádfűrdő pedig nőknek egész napon át. — A «Maion» fűrdő kezelősege.

Kedden hivatalos munkaszünet. A rendőrprefektúra rendeletét adott ki, hogy kedden szigorú munkaszünet van, mely az összes kereskedelmi és ipari üzemekre, valamint hivatalokra szigorúan kötelező.

HOGY MEG NE KAPJA az influenzát, szopogasson Anacol-pasztillát. Egy phiala ára 37 lei.

Heldoklik egy osztrák sportvezér. Meiszl Hengó, osztrák sportvezér állapotában tegnap rosszabbodás állott be. A mellhártyagyulladás kétoldali tüdőgyulladásra fejlődött és Meiszlnek magas láza van. Az orvosok aggódnak életéért, mert nem lehet tudni, hogy szíve kibírja-e a magas lázat.

Kérjen Triumph cipőt
Minden modell exkluzív.

Az amerikai Browning-gyár új fegyvertipusa százötven lövést ad le. Londonból jelentik: Newyorki jelentés szerint az amerikai Browning-gyár hatminchét milliméteres kaliberű ismétlőfegyverek gyártását kezdte meg, amelyek egymásután százötven lövés leadására képesek.

Már csak 25 napig válthatja meg a sékelt

Málnási Mária-forrás
Természetes alkalikus sógyógyvíz. A legjobb nyálkaoldó gyógyszer. Gyomorégést azonnal megszüntet. — Mindenütt kapható!
Kutkezelőség: Brassó. Főlerakat: Bodnár & Szántó Rt. Cluj-Kolozsvár. — Telefonszám: 72.

SELECT-MOZGÓ
Ma utójára
MOSJOUKINE
legújabb drámája
A cár adjutása
Monopel Slagerfilm.
Hétfőn: Cayenei pokol
Hétfőn: Eszterházy Agnes

URANIA-MOZGÓ
Ma utójára
Harry Piel
legjobb kalandorfilmje az
Éjfél taxi
Monopel Eroffar.
Hétfőn: Cirkuszkirály
Amerika legjobb vigjátéka.

Meggyilkolta szeretőjének volt lakasadóját. Nagyváradról jelentik: A nagyváradi törvényszék Nesselrode tanácsa előtt ma tárgyalta Szilágyi Nicolae kislazi paraszt ügyét, akit az ügyész ség azzal vádolt, hogy meggyilkolta Szabó Mária 71 éves öregasszonyt. A vád pozitív bizonyítékokra nem támaszkodott, de terhelő körülmények olyan súlyosak voltak, hogy a tanács a gyilkosság bűnében vétkesnek találta Szilágyit és életfogytiglani fegyházra ítélte. Szilágyi ugyanis rendkívül erköletelen életet élt és felesége mellett házában tartotta szeretőjét Pál Annát és Pál Anna azelőtt Szabó Mária-nál lakott ajándékban, de összezöldültek és emiatt az öregasszony kihergette házából Pál Annát. Néhány nappal rá Szabó Mária-t meggyilkolva találta a mezőn. A vád azonnal Szilágyi ellen irat nyult, akit le is tartóztattak. A vádolt egész idő alatt tagadott és a súlyos ítélet ellen is fellebezéssel élt.

Mindennapos székszorulás, végbőrhurut, felfuvódás, oldalfájás, lélegzési zavar, szívdobogás, fejfájás, fülzúgás, szédülés és lehangoltság eseteiben a termék szentes «Ferenc József» keserűvíz a belmüködést rendbehozza, megszabadítja az embert a kellemetlen érzésektől s megőrzi az idegek épségét és a szellem frissességét. Nagynevű angol orvosok a Ferenc József vizet galandféreg-kuráknál is fényes eredménnyel alkalmazzák. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Ismét meghosszabbították a Baumzweig-üvegek vizsgálati fogságát. A kolozsvári Tábla vádtanácsa ma foglalkozott újra a selyemesempészés vádjá miatt letartóztatott Baumzweig Testvérek vizsgálati fogságával. A csempészés leplezése alkalmával a három Baumzweigon kívül négy postai tisztviselőt tartóztatnak le, akiek közben szabadlábra helyeztek. A tábla már két ízben utasította el a Baumzweig Testvérek szabadlábra helyezése iránti kérését. Ma harmadszor hosszabbította meg egy hónappal vizsgálati fogságukat, azzal az indoklással, hogy a selyemesempészés ügyében még nem fejezték be a vizsgálatot. Tekintettel arra, hogy a vizsgálat az újabb harminc nap lejártáig befejezést nyer, valószínűnek látszik, hogy a legközelebbi vádtanácsi tárgyaláson a három Baumzweigot szabadlábra helyezik.

Még mindig örültet szimulál a sikerkasztó pesti bankigazgató. Budapestről jelentik: Balázs Ferenc bankigazgató a Pesti Haza Takarékpénztár sikerkasztó igazgatója bűnének következményei előtt, mint ismeretes, a lipótlémez tébolydaba menekült, ahol még mindig esőtönyönszen szimulálja az elmébajost. A nyomozás megállapította, hogy Balázs közel háromszázezer pengővel károsította meg az intézetet.

Ezeröttszáz méter magasságban összeütközött két repülőgép. Newyorkból jelentik: A detroiti repülőtérén súlyos szerencsétlenség történt. Két kereskedelmi repülőgép mintegy ezeröttszáz méter magasságban összeütközött és lezuhant. Az egyik pilóta sérülései következtében még a repülőtérre meghiált, a másik pilóta is annyira megsérült, hogy felépüléséhez kevés a remény. Az egyik repülőgének utasa is volt, Kreiler, egy amerikai repülővállalat elnökének személyében, aki szörnyethalt.

Román, angol, francia, német, olasz, szláv fordítások, levelek, kérvények, tudományos, irodalmi és közgazdasági cikkek. Másolások, sokszorosítások. Dr. Mandel fordító iroda. Str. Memotandului 9.

Védjétek meg magatokat Panflavin-pasztillák által a légszervek most oly gyakori betegségei ellen. Aki naponta néhányat szájában elolvadni hagy, az nem kap sem köhögést, sem torkgyuh

kat
it,
sal
R
(volt
ell a szá
tal leg
tokat az
a legdi
Paris és
Arrow
a Paris-
neve és
A Calu
ulogne-
ek szín-
tesen fel-
szüksége
és az étke
nek a ké-
n állja a
első ke-
A város
sz kilo-
viseli. A
egy vo-
sz azata-
szeretik
zzácsatol-
luxusvo-
van csak
sokkal fe-
z a New-
közlekedé
lyet meg-
lehat több
Az utas
egész úton
állodában
zésére áll
könyve-
ereim, a
éhet Bar,
lió a leg-
állandóan
dohány-
ívni, az
természe
Azért is
z átlagos
kilométer,
mmal A
k kilene-
utnak, Kí
Colmar...
errel rögt
átlagsa
87 km 3
t Államok
york-Csi-
Anglia át-
on Böm-
alatt).
arra gon-
zállók lu-
ság...
De est az
üzlet
(volt
szám
e, Colum
Perfectia
n és
ben.
gmártás
részletre
ndentéző
a végze
mezeiben
eletben

Borzalmas éhínséggusztit Kinában. Párisból jelentik: Pekingi jelentés szerint Kína több tartományában tovább pusztul a borzalmas éhínség. Egyik misz zionarius csoport egyetlen tartományban háromszáz éhenpusztult kínai temetőt-lel állását számolta meg. Csonttá fagyott holttestek több helyütt az utak mentén hevernek. A sűrűn lakott területek ról időnkint valóságos népvándorlások indulnak utnak olyan helységekre felé, ahol a kétségbeesett állapotban tengődő nyomorultak, valami kis élelmiszert sejt tenek. Az inség okai az elmúlt év rossz termése és a kínai polgárháboru okozta bizonytalan helyzet.

Rádió műsor

Idő: Középeurópai

VASÁRNAP, április 21. Budapest, 12.15: Szimfónikus zenekari hangvers. Szabó Lujza operatőrnő és Farmady Edit zongoraművész közreműködésével. 15.30: Földművelésügyi előadás. 16: Rádió Szabad Egyetem. 17.10: Beethoven-hangverseny a Vigadóban. I. IX. Szimfónia. II. Egmont-megnyit. Szünet alatt részleges sporteredmények. 19: Előadás a Stúdióból. Kuplék, szonok, dalok, egyfelvonásosok, régi gramofonlemez. 21.30: Hírek. Sporteredmények. Utána cigányzene. Bécs. 10.20: Orgonahangverseny. 11: Szimfónikus hangverseny eredeti számokkal. 18.20: Kamarazene. 20.15: Strauss: „Wiener Blut” operettjének előadása. Belgrad. 20.25: Szévilai borbély. Berlin. 22.20: Dajcs Béla zenekarának hangv. Breslau. 15.50: Richard Cohn főkantort zsidó egyházi dalokat énekel. 18.45: Olasz operarészletek. 20.30: Egy hangjáték előadása. Brünn. 18.05: Greta Kerber énekesnő hang. 22.20: Katonazene. Davenport Exp. 21: Seyland White (bariton) hangv. Kallowitz. 20.30: Hangverseny közv. Varsóból. 23: Táncczene. Köln. 20: Mozart vigopera közv. Leipzig. 17.15: Régi lantzene. 19: Mozart: Szókratész a szerájából. 22.30: Táncczene. Milano. 18: Jazzband. 21: Operaelőadás a Scalából. Prága. 18.05: Josef Schwartz dalestélye. 19: Verdi: „Aida” operája.

Hétfő, április 22. — Budapest, 9.15: Hangverseny; közrem. Orosz Julia (ének) Garay Margit (cselló), Pazmany György (zongora); 12.05: A hazi trió hangv.; 17.40 Cigányzene; 19: Német nyelvoktatás; 20.15: Dehnányi hangv. közrem. dr. Dehnányi Ernő; 22: Ismerkedés, hírek, majd Bachmann: Jazz-band. — Breslau, 20.15: Bach Péterdalok jantkisrettel; utána: A város és a vidék — vigjáték előadása — Brünn, 17.50: Lidia Munk dalestje; 20 Hangverseny. — Davenport Exp. 18.45: Zongorahangv.; 19: Katonazene; 20.15: Wagner: A bolygó hollandi. — Köln, 20 Zenekari hangv. énekszámokkal. Leipzig; 20: Néger dalok; 21: Kamarazene; 23: Táncczene. — Milano, 16.25: 17: 23: Jazz band. — Nápoly, 21.02: Egy vigopera közv. — Prága, 16.30: Katonazene; 21: Zenekari hangv. — Wien, 16: Délutáni hangv.; 20.05: Hangverseny; 21.05: Allat hangok nagymesterek műveiben.

A bolygó zsidó

Eugen Sue világhírű regénye két hatalmas kötetben — 400 lejezt kapható az Uj Kelet könyvoszt.-ban

Szeszgyárosok, szeszfőzők

nem nélkülözhetik

A szeszgyártás kézikönyvét

A leírészetesebb, legérthetőbb módon megírt szakmunkát. — Szerkesztők: Dr. Herics Tóth Jenő és Osztróvsky Antal műegyetemi magántanár. — Ara füzve 1100, kötve 1300 lejt. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Magyar Színház! Magyar Színház!

Ma este 9 órakor

ANYOS LACI

a nótakirály egyetlen dal- és muzsika-estje.

Rendes helyárák! Rendes helyárák!

Színház - Művészet

A Magyar Színház műsora:

Vasárnap délután 3 órakor: Tatárjárás. (Király Ernő bucsufőlépése. Leszállított helyárákkal. Sorozatszám: 349)

Vasárnap délután 6 órakor: A Csikágói hercegnő. (Operettújdonosság, 6-odszor Rendes helyárákkal. Sorozatszám 350.)

Vasárnap este 9 órakor: Anyos Laci, a nótakirály dalestje. (Bérletszünetben. Rendes estj helyárákkal, minden áremelés nélkül. Sorozatszám: 351.)

Hétfőn este fél 9 órakor: Zenebona. (Operett-repriz, teljesen új szereposztással, új betanulással. Napibérlet 37. szám. B. Sorozatszám: 352)

Kedd d. u. fél 5-kor: Leányvásár. (Király Ernő vendégjátéka. Leszállított helyárákkal. Ssz.: 353.)

Kedd este fél 9-kor: Annabál. (Operett-repriz. Lengyel Irén vendégjátéka. Napi bérlet 37. sz. C. Ssz.: 354.)

Szerda: Nászszaka. (Lengyel Irén bucsufőlépése. Napi bérlet 33. sz. A. Ssz.: 355.)

Csütörtök: Nem élhetek muzsikaszó nélkül. Újdonság először. Móríc Zsigmond. Budapesti óriási sikert aratott vigjátéka. Premiere bérlet 37 szám. Ssz.: 356.)

Péntek: Nem élhetek muzsikaszó nélkül. (Újdonság 2-odszor. Napi bérlet 33 szám E. Ssz.: 357.)

Szombaton 3-kor, 5-kor, 7-kor és 9-kor: A tizedik parancsolat. (Ne kívánd felebarátod feleségét.)

Szombaton háromnegyed 11-kor: Uj

Kelet estéje. (Ssz.: 358.)

Vasárnap 3-kor, 5-kor, 7-kor és 9-kor: A tizedik parancsolat. (Ne kívánd felebarátod feleségét.)

Hétfőn este 9-kor: Nem élhetek muzsikaszó nélkül. Újdonság 3-szor. Napi bérlet 38 szám C. Ssz.: 359.)

Kedden és a rákövetkező napokon: Pista noni.

A Magyar Színház mozi-műsora:

Vasárnap április 21-én d. e. 11 órakor 15 és 10 lejes helyárákkal: I. A kölyök. Charlie Chaplinnel és Jackie Coogannal. 6 felvonásos filmjáték.) II. Malec. mint Sherlock Holmes. 5 felvonásos burleszk.

Hétfőn d. u. 4-kor és 6-kor: A kölyök. (6 felvonás. Charlie Chaplin és Jackie Coogan. II. Malec. mint Sherlock Holmes. (5 felv. burleszk.)

Kedden d. e. 11-kor 15 és 10 lejes helyárákkal. Istenek, emberek, állatok. (7 felvonásos vadállat film) és egy 2 felvonásos bohózat.

Szerdán 4-kor és 6-kor: A tűzbrigád. (10 felvonásos izgalmas dráma. Főszereplő: Charley Ray. Helyárák: 30 és 20 lej.)

Csütörtökön 4-kor és 6-kor: A tűzbrigád. Pértéken 4-kor és 6-kor: A tűzbrigád.

Szombaton április 27-én 3-kor, 5-kor, 7-kor és 9-kor: A tizedik parancsolat, vagy ne kívánd felebarátod feleségét. (Minden idők leghatalmasabb, legmonumentálisabb csodafilmje. A filmek királyai Amerika egész haditengerészetének részvétele

Főszereplő: Jack Holt. Helyárák: 3-kor és 5-kor: 30 és 20 lej, 7-kor és 9-kor: 40 és 30 lej.)

Vasárnap április 28-án d. e. 11-kor: Erdészleány. (Operett-film. Matiné 15 és 10 lejes helyárákkal.)

DR. HERZL TIVADAR

ŐSÚJORSZÁG

(ALTNEULAND)

REGÉNY

HA AKARJÁTOK NEM MESE...

FORDITOTTA:
MÁRKUS ALADÁR

Ara füzve 120.— lej, diszkötésben 240.— lej.

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Redönggyártásban

3 évtizedes tapasztalattal

SZÁNTÓ DEZSÓ ÉS FIA

redöng- és kályhagyára Oradea

első helyen áll.

Acéllemezredöngyök. Esslingnei faredöngyök

Vasárnap április 28-án 3-kor, 5-kor, 7-kor és 9-kor: A tizedik parancsolat, vagy ne kívánd felebarátod feleségét.

A Nemzeti Színház és a Román Opera heti műsora:

Vasárnap d. u. A főtitkár.

Vasárnap este: Traviata (Lydia Babici bukaresti koloratur énekesnő fellépésével)

Hétfő: Román írók írói estje

Kedd: A boszorkány (Sardou drámájának bemutatója)

Szerda: Isi király (Lydia Babici vendégjátékával)

Csütörtök d. u. A biboros (Gyermekelőadás)

Péntek: Szókratész a Szerájából (Lydia Babici vendégjátékával)

Szombat: A boszorkány

Vasárnap d. u.: Lakmé (Lydia Babici vendégjátékával)

A színházi iroda közleményei:

Lengyel Irén és Király Ernő vendégjátéka A jövő hét keddi esti és szerdai előadásán Lengyel Irén fog fellépni két brilliáns szerepében. Kedden az Annabál-ban, szerdán pedig a Nászszakában játszik Lengyel Irén s mind a két előadás rendes belefolyómban tartják meg. Király Ernő még egy-zer lép fel Kolozsvárott: kedden délután fél 6 órakor, amikor leszállított helyárákkal a Leányvásár kerül színre.

Nem élhetek muzsikaszó nélkül Móríc Zsigmond legújabb darabja, amelynek címe: Nem élhetek muzsikaszó nélkül — példátlanul nagy és zajos siker aratott Budapesten. Aki a budapesti színházak műsorát figyelemmel kíséri, láthatja, hogy ezt az újdonságot a magyar főváros két legelőkelőbb színháza: a Nemzeti színház és a Kamaraszínház párhuzamosan tartja műsorán. Amire ez évadban még nem volt példa: már kétszer jubilált a Nem élhetek muzsikaszó nélkül — si diadalmasan halad a századik előadása felé. A Nem élhetek muzsikaszó nélkül-nek csütörtökön este lesz nálunk a premiérje.

Ma vasárnap este 9-kor Anyos Laci egyetlen nótalestje. Rendes helyárák!

Két mozi-matiné 15 s 10 lejes helyárákkal. Vasárnap d. e. 11 kor nagyszabású filmek kerülnek bemutatásra: A kölyök (Charlie Chaplin és Jackie Coogan 6 felvonásos vigjátéka és Malec mint Sherlock Holmes) 5 felvonásos burleszk. Kedden d. e. 11-kor is lesz egy mozi-matiné amikor egy hatalmas 7 felvonásos vadállat filmet fognak vetíteni: Istenek, emberek, állatok címen, 7 felvonásban és egy 2 felvonásos bohózatot. Helyárák mind a két matiné alkalmával 15 és 10 lej.

Ma, vasárnap este 9-kor Anyos Laci egyetlen nótalestje. Rendes helyárák!

Tűzbrigád. Grandiózus film-újdonság lesz a jövő hét szerdai, csütörtöki és pénteki napján a magyar színházak: a Tűzbrigád című nagyszabású 10 felvonásos izgalmas cselekvényű film-kozzosult fogják vetíteni. Főszereplő: Charley Ray. Előadások kezdés 4 és 6 órakor. Helyárák: 30 és 20 lej.

Ma, vasárnap este 9-kor Anyos Laci egyetlen nótalestje. Rendes helyárák!

Jön: A tizedik parancsolat (Ne kívánd felebarátod feleségét). A jövő hét végén két napig (szombaton és vasárnap) nem lesznek színházi előadások. Ezen a két napon Amerika csodáját fogják vetíteni: 3-kor, 7-kor és 9-kor. Címe: A tizedik parancsolat. (Ne kívánd felebarátod feleségét). Főszereplője: Jack Holt. A filmben Amerika egész haditáborja résztvesz.

Hirdessen az Uj Keletben

Közgazdaság

Csak több munkával lehet az általános európai válságot leküzdeni

Conrad Ottó, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank ügyvezető igazgatója nyilatkozik az Uj Keletnek a gazdasági konszolidáció feltételeiről

(Cluj-Kolozsvár, április 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány nap óta Kolozsváron tartózkodik Conrad Ottó, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank ügyvezető igazgatója, aki az Erdélyi Bank és Takarékpénztár Rt. és a temesvári Kereskedelmi és Gazdasági Bank fúziós közgyűlésén vett részt. Ebből az alkalomból nyilatkozatot kértünk a nemzetközi relációkban is elsőrendű szakembernek ismert bankvezértől az általános gazdasági feszültség kivezető útjairól. Conrad Ottó a hozzáintézett kérdésekre a következőket mondotta az Uj Kelet munkatársának:

— A legkézenfekvőbb példából, az Erdélyi Bank és Takarékpénztár példájából fogok kiindulni, amely az idők változásai közepette egyaránt megmaradt józan bankári gondoskodással vezetett banknak és takarékpénztárnak, amire a neve is predesztinálja. A munka embere vagyok csakugy, mint az intézet kiváló vezetője. Hargitay Bertalan, bevált nagyszerű munkatársam. Mindketten inkább tetteink eredményeit engedjük szöhoz, amelyek elvégre szebben beszélnek, mint bármiféle nyilatkozat.

— Az élet szükségszerűségei manapság Európában tényleg több munkát és kevesebb beszédet igényelnek. Ha a gazdasági kérdésekről irt tudós könyveknek és szakértői nyilatkozatoknak nagy áradatára gondolok, mely a világháború óta a világot előzönlí, az a kérdés vetődik fel, hogy ennyi látszólagos hozzáértés, megállapításokban, programokban és ajánlott panaceákban való bőség közepette miért mégis olyan nagy a szükség az igazi gazdasági konszolidációhoz vezető tettekben és tényekben? Talán azért, mert

az emberek nemcsak egymást nem értik meg, hanem fel sem ismerik Európának válságos helyzetét, amelynek kihatásai egyaránt érik az összes országokat és egyaránt súlyos következményeket rejtenek magukban mindnyájukra.

— Itt, ebben a gazdag és fejlődési lehetőségekben bővelkedő országban járva, mintha egy jobb gazdasági időszak kezdetét látnám derengeni, annak a belátásnak gyakorlati megvalósítását, hogy az európai országok egymásra vannak szorulva, hiányaik és lehetőségeik csak akkor egészíthetik ki egymást, ha az érintkezés, gazdasági közeledés, áru- és tőkekereslet útján

hetőségekben bővelkedő országban járva, mintha egy jobb gazdasági időszak kezdetét látnám derengeni, annak a belátásnak gyakorlati megvalósítását, hogy az európai országok egymásra vannak szorulva, hiányaik és lehetőségeik csak akkor egészíthetik ki egymást, ha az érintkezés, gazdasági közeledés, áru- és tőkekereslet útján

Meg kell szüntetni az állam privilégiumát a jelzálogkövetelésekkel szemben

Cosma Jonel dr. szenátor az adótörvény 24-ik szakaszának reformjáról

Elsőnek jelentette az Uj Kelet, hogy Popovici pénzügyminiszter elhatározta az egyenesadó törvény 24-ik szakaszának módosítását. A pénzügyminiszter ebben az elhatározásában az a parlamenti akció erősítette meg, amelyet a gazdasági élet képviselői indítottak a sérelmes paragrafus ellen.

Alábbiakban közreadjuk lényegesebb részeiben dr. Cosma Jonel szenátusi beszédét az omi nózus 24-ik szakasz eltörléséről.

Az egyenesadó törvény 24. szakasza, amely elsőbbséget ad az államnak, a magánkövetelésekkel szemben az adós minden ingó és ingatlan vagyonára igen súlyos akadályt jelent, ha bárki is olesó jelzálogkövetelést vehessen fel, még akkor is, ha arra teljesen tehermentes garanciát tud nyújtani. Egyetlen európai államban sincs a kincstárnak és egyéb közintézményeknek ilyen privilégiuma. Az Erdélyben létező telekkönyvi intézménynek éppen az a jelentősége, hogy jelzálogjogoknak időrendbeli bejegyzésével teljes jogi biztonságot adnak a magánhitelezőknek kihelyezett követeléseikre. Ezt a hiteletet szempontjából elengedhetetlen biztonságot teszi illuzóriussá az állami követelések behajtásáról szóló törvény 24-ik szakasza, amely szerzett jogokat sért meg és igazságtalanul anyagi károsodást okoz a hitelezőknek.

Néhány konkrét példa fogja megvilágítani legjobban, hogy mennyire tartahatatlans a 24-ik paragrafus. Egy bank 1921-ben 500 ezer lejes hitelt folyósított első helyen való betétlázás mellett egy olyan ingatlanra, a

elhárítjuk az okadályokat, szabadabbá tesszük és megszünteljük azokat a tényleg nem is létező, hanem mesterséges gátlásokat, amelyeket az országok saját maguk nagy kárára előidéztek.

— Nemcsak az egyes országokban bent és nemcsak egyes gazdasági egységekre és üzemekre vonatkozik a racionalizálás szükségessége, hanem egész Európára; amelyik ország ettől magát elvonja, az annak kárát előbb-utóbb látni fogja. Ha így, tisztult körülmények között, mindenki, nagy pénzügyi, vagy gazdasági hatalmasság és kisebb erőpont — mint, amilyen pl. itt ez országban az Erdélyi Bank és Takarékpénztár — a maga helyén ki fogja fejtetni a lehető legnagyobb munkát, a lehető leggyakorlatibb eredményekkel, akkor meggyógyulhatunk, különben pedig minden hiába; egyesek előnyére nemcsak mások, hanem mindnyájan megmaradunk a súlyos helyzetben.

melynek értéke egymillió lej. A tulajdonos 1923-ban devizakövetítő ügynökségek nyitott magának és a konjunktúra alkonyodásával nem tudott fizetni, mire a bank nyilvános eladásra bocsátotta az épületet. Az ingatlan meg is veszik 800 ezer lejért, le ekkor megjelenik az állam és a község és a 24-ik szakasz alapján soronkívüli kielégítést követel adóhatalé, forgalmiadó, községi illeték, víz-díj, villanyzámla, telefondíjhátralék, devizabírságok és még egész sereg más címen. Ezen követelések összege 900 ezer lejre rug vagyis odavész az egész vételár és a bank hiába régibb és első helyen biztosított a követelése, semmit sem kap meg a pénzből.

Ez az abszurd helyzet az azonban általánosabb nemzetgazdasági szempontokból is káros. A elmúlt évben egy erdélyi bankcsoport kedvező feltételek mellett igen tekintélyes külföldi kölcsönt kötött meg és a pénzt csak jelzálogkölcsonúkre fordíthatták volna. De a külföldi pénzüintézetek időközben megtudták, hogy milyen szokatlan rendszer van érvényben nálunk és azonnal visszavonták ajánlatukat. Ilyen körülmények között a kereskedő és az iparos akármilyen becsületes is képtelen olesó jelzáloghitelhez jutni, mert van egy törvényünk, amely a legfontosabb garanciát diszkreditálja. Ha tehát azt akarjuk, hogy egészséges gazdasági élet fejlődjön ki az országban, sürgősen meg kell valósítani az adóbehajtási törvény reformját, még pedig a teljes jogegyenlőség elvének érvényesítése mellett.

A gazdasági élet a következő követelő seket formulálja a sérelmes szakasszal szemben:

1. Az ingatlanoknál az állam és

egyéb közintézmények követeléseinek elsőbbséget korlátozni kell az ingatlanl járó adókra. El kell tehát törölni az indrekt követelések elsőbbségét, mint például a különböző illetékek és bírságok elsőbbségét, amelyeket nem lehet előrszámításba venni.

2. Egyéb közvetlen adókövetelések csak akkor részesüljenek elsőbbségben, ha a telekkönyvben is szerepelnek.

3. Az elsőbbségi jogot időben is limitálni kell és három évnél régebbi követelések ne élvezhessék ezt a kedvezményt.

4. Az állam, megye és község minden más természetű követelése tekintetében vezessék be a telekkönyvi bejegyzés kötelezettségét és hogy azok kielégítése csakis a bejegyzés sorrendjében történhessen.

Ezzel a reformokkal azt érnénk el, hogy az állam és a többi közintézmény csak hasznát látnák a követelések szigorubb evidenciában tartásának és behajtásának, viszont ugy a belföldi, mint a külföldi magánhiteleknek meglesz a garanciája ahhoz, hogy minél szélesebb keretek között vehessen részt az ország gazdasági életének talpraállításában.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legtöbb apróhirdetés 50 lej. Állástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Ap óhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellette van. Eljegyzési díja 250 lej.

Ebédők, halók, uriszobák melyen leszállított árban LAMPEL butorraktárban szerelhetők be. Cluj, Str. Reg. Maria 34. 1807

Kersek lehetőleg azonnaira elsőrendű szabászt. — Ki raktári szabáshoz és női felöltő szabáshoz éri, előnyben. Kálmán Bernát Dicsőmartyin.

Középkorú urinő jobb csatánál háztvetőnő állást keres, kitűnően főz is. Ajánlatok íj. Steinbach Imre c. mre Lugoj küldendő

Kézimunka előnyömda kü ömöző butorok, bármilyen áron, azonnal eladók. Timár-u. 16

3 szoba konyha (Kaján-tó-u. 28. sz.) melletk helyiségekkel, külön tekep, május 1-re kiadó. Érdeklődni: Dacia építőanyagraktár Str. Moldovei 4.

Melamed állást keres, tanít (משפטי) kezdőkkel (משפטי) valamint román, magyar és német nyelvet. Érdeklődni Weinreb Mór Nicu Filipescu 25. Oradea.

Melamed állást keres, tanít (משפטי) kezdőkkel (משפטי) valamint román, magyar és német nyelvet. Érdeklődni Weinreb Mór Nicu Filipescu 25. Oradea.

Melamed állást keres, tanít (משפטי) kezdőkkel (משפטי) valamint román, magyar és német nyelvet. Érdeklődni Weinreb Mór Nicu Filipescu 25. Oradea.

Melamed állást keres, tanít (משפטי) kezdőkkel (משפטי) valamint román, magyar és német nyelvet. Érdeklődni Weinreb Mór Nicu Filipescu 25. Oradea.

Melamed állást keres, tanít (משפטי) kezdőkkel (משפטי) valamint román, magyar és német nyelvet. Érdeklődni Weinreb Mór Nicu Filipescu 25. Oradea.

Melamed állást keres, tanít (משפטי) kezdőkkel (משפטי) valamint román, magyar és német nyelvet. Érdeklődni Weinreb Mór Nicu Filipescu 25. Oradea.

Melamed állást keres, tanít (משפטי) kezdőkkel (משפטי) valamint román, magyar és német nyelvet. Érdeklődni Weinreb Mór Nicu Filipescu 25. Oradea.

Melamed állást keres, tanít (משפטי) kezdőkkel (משפטי) valamint román, magyar és német nyelvet. Érdeklődni Weinreb Mór Nicu Filipescu 25. Oradea.

Melamed állást keres, tanít (משפטי) kezdőkkel (משפטי) valamint román, magyar és német nyelvet. Érdeklődni Weinreb Mór Nicu Filipescu 25. Oradea.

Melamed állást keres, tanít (משפטי) kezdőkkel (משפטי) valamint román, magyar és német nyelvet. Érdeklődni Weinreb Mór Nicu Filipescu 25. Oradea.

Melamed állást keres, tanít (משפטי) kezdőkkel (משפטי) valamint román, magyar és német nyelvet. Érdeklődni Weinreb Mór Nicu Filipescu 25. Oradea.

Melamed állást keres, tanít (משפטי) kezdőkkel (משפטי) valamint román, magyar és német nyelvet. Érdeklődni Weinreb Mór Nicu Filipescu 25. Oradea.

Melamed állást keres, tanít (משפטי) kezdőkkel (משפטי) valamint román, magyar és német nyelvet. Érdeklődni Weinreb Mór Nicu Filipescu 25. Oradea.

Osak az a valódi HELLMANN

HELLMANN jelvénye.

Ha Budapestre utazik győződjék meg, hogy **Selymet, szövetet, mosókelméket** sehol oly olcsón és jól nem vásárolhat, mint a 44 év óta fennálló közismert szolid **Weiner Mátyás** női divatruházában Budapest, VI. Andrassy-ut 3. Selyemsálak és kendők óriási választékban. — Már 5.50 P-től (165 Lei). A vasuti jegy vagy utlevél felmutatása ellenében a t. vevők a fizetés alkalmával, tehát már a vétel után és utólagosan 5%, azaz öt százalékot levonhatnak a vételárból a pénztáramnál.

MEGNYILT!
A Nagyváradról előnyösen ismert GROSZ-féle or. h. kóser étterem tulajdonosa Temesváron a L. oydor 11. sz. alatt újonnan átalakított, modern higiéniaival berendezett ud. ari helyiségében **fiókot nyitott.**
Olcsó azonban! Lakodalmak és bankettek rendezését vállalja! — Kóser על פניו מדי italok és páskás kávé kapható! Az étterem a gyárvarosi Rabbimatus felügyelete alatt áll.
Temesvár Llyodsor 11. sz. Nagyvárad Zöldfa-ucca 10.

Legolcsóbb על חשuvéti áruk
Ha olcsón és megbízhatóan על חשuvéti fűszerárut és italokat akar venni, úgy kérem sziveskedjék cégemet vásárlásával megfizetni.
Anton Rosenzweig utóda
Széchenyi tér 38.
Ügyeljen a címre!

... minden várakozást kielégít a Lantos Magazin vasárnap megjelent 2-ik száma. Kérjen prospektust az Uj Kelet könyvosztályától. Kvár. Minden éves előfizető díjtalan fényképezőgépet kap.

Egy szippantás miatt...

Irtá: JOCCHOK LÉB PEREC

Közben nevet ez a leányzó, mutatja a fogorát és a hangja a szoba minden sarkából visszahangzik. A fogai valóságosan csillognak. És ahogy így beszél és nevet, egyre csak az asztal körül járkel. Rövid kabátja van, karjai egészen csupaszok, az ingéből is látszik valami — és a teste, nyilván bekenete valamivel, úgy illatozik, mint kelletti fűszerszám. Folyton csak izeg-mozog, megfogja az asztalt, a széket, majd odalép a paphoz és megfogja annak kezét... Ahogy a pap vizsgálja a tyukot, odalép a széke mögé, átér rajta és arcával érinti az öregur fejét... A nő meleg lehelete a rabbi nyakát érinti.

De minden hiába! A rabbi csak hallgatja a leány beszédét, még egyszer meg nézi a tyukot és kijelenti:

— Kóser!

Azután a legteljesebb nyugalommal mondja:

— Kislányom, nézz utána, hogy minél előbb férjhezmenj.

A következő pillanatban pedig a leány a tyukkal együtt kiszállt az ablakon.

A rabbi nevet magában. Nagyon jól tudja, mit jelent ez, de nem csinál belőle semmiféle nagy ügyet...

A pokolban megint tanácskoztak. Az egyik ezt mondta, a másik amazt. Erre egy egészen fiatal ordog jelentkezett, aki most állott be tanoncnak. Jelentkeztek és kérde:

— Nincs a chelmi rabbinak valami szenvedélye?

— Minden szenvedélyt elhajított magától! — felelt neki.

Nincs valami a világon, amit különösen szeret?

— Pénteken délután nagyon szereti a szőfüdőt.

Össz.

A kicsi ördög tovább kérdez:

— Nincsenek különös szokásai? Például, nem szokott ebéd közben kenyérga lacsint gyurni?

— Senki nem látta őt még étkezés közben, valószínű, hogy nincs meg ez a szokása.

Látt, aki a tanácskozók sorában volt, visszaemlékezett hogy amikor meg akarta őt hódítani, egy brunószelencéből szippantott.

— Ez teljesen elegendő, mondotta a kicsiny ördög.

Kiállította magának a meghatalmazást és eltűnt.

A chelmi rabbinak szokása volt, hogy minden pénteken estefelé a fürdőből egyenesen kiment a mezőre, és a gyalg ösvényen, amely elválasztotta a buzaföldet a rozsföldtől, énekelte Salamon király éneke Enekét.

De szórakozott természet lévén, attól tartott, hogy túl messzire fog menni, ez okból kijelölt egy kicsiny fát, azzal hogy csak addig szabad sétálnia. Amíg eljutott a fáig, az énekek Enekének telét mondotta el magában, azután leült a fa mellé, egyszippantást tett brunószelencéjéből, megpihent és újra visszasétált. Hazafelé az énekek Eneke második felét dudolta el magában és mindenkor idejében tudott eljutni a templomi isten tiszteletre.

Az egyik péntek délután azon a bizonyos helyen, mielőtt a rabbi megjelent volna, egy kicsiny, németesen öltözködő emberke állott kemény kárpában és zöld-

csikos nadrágban. Ez az emberke kitépte a kicsiny fát a földből, jó darabon tovább vitte, megint visszahelyezte és odaállt a fa mögé. Az ember kicsiny volt és sovány és a fa törzse mögött nem is lehetett látni.

Közben odajön a rabbi arra a helyre, ahol a fa állott. Akkor már elmondotta felet az énekek Enekének és látta, hogy a fa még messze van, mi nagy gondot okozott neki. Azt hitte, hogy az énekek Enekét nem mondotta elég áhitattal és ez okból jutott el olyan gyorsan a szép zsidó költemény közepéig. Elhatározta, hogy ezért megbünteti magát. Mint mindenkor ezuttal is nagyon megkívánta, aszippantást, de elhatározta, hogy mind addig nem fog szippantani, amíg el nem éri a fát.

Kissé fáradt, de nem törődik vele. Feltét magában valamit és amit az ember magában elhatároz, azt végre is kell hajtania. Fáradtan vándorolt tovább, míg végre elérte a fát.

Olyan kimerült volt és annyira kívánta a szippantást, hogy a szelei szinte lecsukódtak. De istennek hála, elérte a fát, már le is ült alá, kivette zsebéből a brunószelencét, keze reszketett és egy szélrohamban kikapja kezéből a kicsiny brunóttartót. Kinyújtotta kezét, hogy felemelje a szelencét, erre megint jött egy szélhökés és a kicsi skatulya tovább gurult. A rabbi lefeküdt a földre, kinyújtotta kezét, a szelence azonban ment tovább. A rabbi utána vetette magát, négykézláb kergette, a burnót kétségbeesett erővel köleszöngött az öregembernek.

Az apró emberke a fa mögött nevet. Ő fujja a szelet.

Hirtelen kitépi a fát gyökereitől és visszahelyezi villámgyorsan régi előbbi helyére.

A rabbinak nem sikerült elérnie a szelencét... Az emberke egyre csak fúj és szelet támaszt...

A rabbi körül néz és látja, hogy a kicsiny fa nagyon messze áll. Azt hiszi, talán szórakozottságában egy másik fához jutott el. Felemeli szeméit az ég felé. Az ég tele van csillagokkal. Nem vette észre, hogy a nap már lement annyira vonszolta a burnót.

Az est nagyon világos... Egészen bizonyos, hogy tulment azon a távolságon, amit zsidó embernek szombaton tennie szabad. Ilyen módon nem is térhet vissza a városba... Hollók fognak lakni mároznai a testéből, mint ahogy Elías próféta testével cselekedtek. De a szelencét mégis meg kell kerítenie...

Egyre csak a szelence után vonszolja magát, a kicsiny emberke fujja a szelet, a burnóttartó pedig gurul-gurul.

Nem akarlak benneteket sokáig kíváncsivá tenni, ezért röviden megmondom: a rabbi áment azon a távolságon, amit jó zsidónak a rituálé a szombati napon megenged. A rabbi bünt követett el.

A kicsiny ördögöt nemsokára már nagyobb dolgok végrehajtásával bízták meg. Mielőtt az egyik ügyben eltávozott volna így szólt a feketék társaságához.

— Figyelmeztetek benneteket a következőkre: Nagy hegyen nem botlik meg az ember: Az ember inkább egy kicsiny szenvedélyen botlik meg.

(Vége).

(Fordította: Szabó Imre).

Uj tejcsarnok Szatmáron

Folyó hó 14-én, vasárnap nyílt meg Szatmáron a Deák-téren Kaufmann Béla új tejcsarnoka, ahol mindennemű tejtermékek, joghurt kapható úgy az ottani fogyasztásra, mint kihordásra, igen szolid árak mellett.

Szerezzen örömet gyermekének!

Rendelje meg a legterjedtebb zsidó ifjúsági folyóiratot, a

Remény-t

megjelenik egyszer havonta.

Tartalmaz mesét, regényt, szindarabot, verset. Cserkész és rejtvényrovatot.

Előfizetési ára:

egy évre 240 lej
egy félévre 130 lej.

Előjegyzések csakis az Uj Kelet könyvosztálya útján eszközölhetők. Kérjon mutatványszámot 10 lej értékű levélbélyeg ellenében.

Az Uj Kelet kamaraestélye

1929 április 27-én, szombaton este
a kolozsvári Magyar Színházban.

Műsor:

Prologus. Tartja: Dr. Marton Ernő, az Uj Kelet főszerkesztője.

1. Régi zsidó dalok: a) Szól a kakas már.
b) Joske.
Énekel egy tízenhattagu férfikórus, dirigálja: Eisikovits Miksa zeneszerző.
2. Az Uj Kelet költői: a) Salamon László: Konferansz a relativitásról
b) Ben Ami: Rapsodie chaotique. Előadja: Balázs Samu színművész
c) Hátszegi Ernő: Az Uj Planéta
d) B arzilay István: Szanatórium.
3. Keleti táncok: Lejti Paneth Etel, a Román Opera ballerínája.
A zongoránál dr. Bródy Miklós karnagy ül.
4. Mátyás Edit zongoraművésznő: a) Coselli: La Folle
b) Dvorak: Danse slave.
Zongorán kíséri: dr. Bródy karnagy.

Szünet.

HIRDESSZEN AZ UJ KELET-ben

HOTEL IMPERIAL PALACE

Igazgató: TASCU CIOMU.

Calea Victoriei No. 47.

Telefon 312/82

Bukarest

Szomben a királyi palotával.

Telefon 312/83

Elsőrangú szálloda, teljesen átalakítva. 110 világos, elegánsan burorított szoba. Példás tisztaság. Központi fűtés, fürdőszobák, lift. Melegvíz az összes emeleten. A legteljesebb kényelmi újításokkal. Minden nyelven beszélnek.